

Blik op de Ardennen

TOERISME BELGISCH LUXEMBURG

In de voetsporen van
de BEELDENJAGERS

BLIKVANGER

De ARDENNEN
van Paul VERLAINE

Het GROTE WOUD
van SAINT-HUBERT

Vijf NIET TE MISSEN
uitstappen

Domaine du Fourneau Saint-Michel

Au cœur des forêts ardennaises, venez découvrir un patrimoine authentique du monde rural wallon du 19ème siècle.

In het hart van de Ardense bossen, ontdekt een authentiek erfgoed van de Waalse plattelandswereld van de 19de eeuw.

Agenda de nos évènements:
Agenda van onze animaties
www.fourneausaintmichel.be

Domaine du Fourneau Saint-Michel
Fourneau Saint-Michel, 4
B-6870 Saint-Hubert
+3284 21 08 90
musees@province.luxembourg.be

Province de
Luxembourg

EDITO

In de Ardennen is er overal natuur. Ze verwondert, betovert zelfs. Dat groene goud is de rijkdom van de Ardennen. Hier spreekt de natuur alle zintuigen aan, zelfs bij wie het niet verwacht.

Op de volgende pagina's maakt u kennis met kunstenaars die de Ardennen niet enkel kozen om te herbronnen, maar ook om alle nodige ingrediënten te verzamelen om zich artistiek uit te drukken. De **fotografen** en **schilders** vatten dat bijzondere licht, de opmerkelijke fauna en flora die onze bossen en onze rivieren bevolken. Het was de grote aantrekkingskracht van de Ardense landschappen die de stof bood voor de poëzie van **Paul Verlaine**, de beroemde dichter die een gelukkige tijd beleefde in Paliseul en omgeving, het land van zijn vader. Drie uitzonderlijke evenementen van formaat onthullen wat de beste talenten wisten te putten uit die wondere Ardennen. Het zijn **tuinarchitecten**, **stylisten**, **musici** die zielen beroeren. Het speelt zich allemaal af in uw buurt, tijdens **O'Naturel** in Houffalize, de **Lux Fashion Week** in Aarlen en het niet te missen **Weekend van de Landschappen** in heel Belgisch Luxemburg.

Ga dus samen met ons op stap en ontmoet onderweg de creatieve geesten van de Ardennen.

En vooral, geniet ervan met volle teugen!

De redactie

U weet het, beste lezer, nog meer dan de natuur of de schatten van onze streek, richt Blik op de Ardennen zich op de menselijke waarden.

Wij willen dit nummer opdragen aan iemand die er te over had. Aan onze collega, vriendin en levensgezellin France Perin die ons veel te vroeg verlaten heeft. Hoe we haar blijven herinneren? Als iemand met een zo mooie ziel. Vriendelijk, met zoveel aandacht voor de anderen ... Om haar gulle lach niet te vergeten!

We denken dus vooral aan France, nu we dit magazine afronden. Zoals die vlinders die uitbundig hun vleugels uitslaan, wensen wij haar een goede vaart.

Het hele team van Blik op de Ardennen, en zeker Ronald De Laet, beproefde collega en partner van France.

regardsdardenne@ftlb.be
abonnement.ra@ftlb.be

Adres van de redactie:

Regards d'Ardenne c/o FTLB
quai de l'Ourthe, 9
B-6980 La Roche-en-Ardenne
regardsdardenne@ftlb.be
Officieel orgaan van de Toeristische
federatie van Belgisch Luxemburg VZW
(FTLB) - Koninklijke maatschappij
Tel.: +32 (0)84 41 10 11
Fax: +32 (0)84 41 04 39
info@luxembourg-tourisme.be

Verantwoordelijk uitgever:

Sabine Vandermeulen
Directeur FTLB - Quai de l'Ourthe, 9
B-6980 La Roche-en-Ardenne
N° ISNN: 2294.4214

Voorzitter: Bernard Moinet

Hoofredactrice: Anne Segers

regardsdardenne@ftlb.be

Redactiecomité:

Directiecomité van de FTLB

Auteurs:

P. Ghislain, F. Lutgen, F. Lardot, E. Batter,
P. Willems, J. Cornerotte, K. Hazard,
M. Knaepen, J. Fauconnier.

Redactiesecretaris: J. Polet

Lay-out: A. Segers

Verantwoordelijke voor de advertenties:

Rita Dupont - r.dupont@ftlb.be

Abonnementendienst:

Adélaïde Delberghe
abonnement.ra@ftlb.be

Vertaling: Lingua T

Oplage: 8.000 exemplaren
gratis, behalve verzendkosten

Druk: IPM Printing - Ganshoren

Blik op de Ardennen draagt zorg voor het
milieu. Het magazine is gedrukt op papier
dat afkomstig is van duurzaam beheerde
bossen (PEFC) en van gecontroleerde en
gecertificeerde loten.

Voor de artikels is enkel hun auteur aan-
sprakelijk. Reproductie, zelfs gedeeltelijk,
van artikels en illustraties die in Blik op de
Ardennen verschenen, is verboden behou-
dens voorafgaand akkoord van de redactie.

Met de steun van
de Provincie Luxemburg

Blik op de Ardennen is gratis te verkrijgen in de verschillende toeristische
centra van Belgisch Luxemburg.

ONTVANG HET MAGAZINE THUIS

Tegen betaling van de verzendingskosten (voor 4 nummers: 5 €/België -
15€/buitenland) krijgt u het magazine elk trimester in de bus.

Laat ons gewoon uw volledig adres weten en geef aan welke versie u wilt
ontvangen (de Franse of de Nederlandse):

Regards d'Ardenne - FTLB
quai de l'Ourthe, 9
6980 La Roche-en-Ardenne (Belgique)
abonnement.ra@ftlb.be
+32 (0)84 41 10 11

VERVOLLEDIG JE COLLECTIE

Eerder uitgegeven nummers kan u gratis downloaden op onze website
www.luxembourg-belge.be

Vragen ? Suggesties ? regardsdardenne@ftlb.be

BLIJF OP DE HOOGTE EN BELEEF BELGISCH LUXEMBURG ELKE DAG

<http://blik-ardennen.luxembourg-belge.be>

Blik op de Ardennen heeft vanaf nu zijn blog waarop u de vele facetten
van Belgisch Luxemburg kunt ontdekken: natuur, gastronomie,
wandeltochten, tips voor trips en ongewone escapades ...

En waarom zou u uw eigen leuke ervaringen er niet op delen en - op
uw beurt - ambassadeur van Belgisch Luxemburg worden?

www.luxembourg-belge.be

Belgisch Luxemburg

www.youtube/user/BelgischLuxemburg

© Foto's covers:

JLB photo

FTLB/P. Willems - BAMI/dbcreation

INHOUD

- 6 **Een gloednieuwe website** voor de Toeristische Federatie van Belgisch Luxemburg.
- 8 MIJN ARDENNEN
De Magerotte-hoeve, een mooie familietraditie.
- 11 DE ARDENNEN ANDERS
O'NATUREL, vier dagen tuinen, natuur en kunst.
- 17 DE ARDENNEN ZONDER GRENZEN
Herontdek de Ardennen door de ogen van de dichter **Paul Verlaine**.
- 27 FEEST IN DE ARDENNEN
Het Weekend van de Landschappen. De natuur bezongen, eeuwige inspiratiebron van musici en andere kunstenaars.
-

BLIKVANGER

34 OP ONTDEKKING IN DE NATUUR
IN DE VOETSPOREN VAN DE BEELDENJAGERS

Philippe Toussaint, Philippe Moës en Olivier Embise, drie van de vele vermaarde dierenfotografen van Belgisch Luxemburg. Hun carrière, hun stijl, hun favoriete speelterrein, hun topfoto, hun geheimpjes ...

Boeken te winnen op pagina 43!

- 46 ARDENS VAKMANSCHAP
Een week in de mode met de ontwerpers van de **LUX FASHION WEEK**.
- 52 ER EVEN HELEMAAL UIT
Op verkenning in de bosmassieven... met een tocht door het **Grote Woud van Saint-Hubert** en een natuurwandeling langs de Marsoult.
- 60 BLIK VAN DE JONGEREN
Lepels en vorken in de aanslag voor dagen vol lekkere groenten!
- 65 **Uw mening telt!**

© Gérard Ladooul

Verrassen
Betoveren

Festival van Chassepierre

Evenementen kalender

Labyrint 2015

www.luxembourg-belge.be

de site die **VERBAAST** en **METEEN** betovert

Het was maanden hard werken, maar nu is het zover. Het team van de Toeristische Federatie van Belgisch Luxemburg stelt u met veel plezier zijn nieuwe officiële website voor.

De site werd volledig herzien en herwerkt en voert u recht naar het hart van Belgisch Luxemburg. Ze wil natuurlijk bekoren, maar is ook erg praktisch met tal van nieuwe functies. Zo kunt u vanaf nu online reserveren, beoordelingen op TripAdvisor® lezen, in de omgeving zoeken op kaart of zelfs uw favorieten noteren in een reisdagboek. De lijst is lang.

EEN TYPEREND DESIGN

De nieuwe site heeft een heel andere look, die meteen de typische sfeer oproept van Belgisch Luxemburg, de Ardennen en de Ardenners, met veel foto's die ook de mens een belangrijke rol geven. Zij voeren u mee, zonder overdreven veel te beloven, naar een 'groene' wereld die beantwoordt aan de waarden die het grondgebied kenmerken: welzijn, delen, verbeelding, authenticiteit, betovering.

De site zet alle eigenheden van Belgisch Luxemburg in de kijker. De grote leidraad is dat u een authentieke en unieke reiservaring beleeft.

Laat u daarvoor gidsen in drie fasen. Eerst maakt u kennis met Belgisch Luxemburg en alles wat de provincie te bieden heeft. Dan kiest u uw logies, activiteiten, evenementen en eetgelegenheden. Vervolgens organiseert u uw reis en verblijft in de praktijk.

IK ONTDEK

Onder het tabblad "Ik ontdek" komt u meer te weten over de **niet te missen locaties** die van Belgisch Luxemburg een uitzonderlijke bestemming maken: Orval, Bastenaken, Saint-Hubert, Bouillon, Durbuy, de grotten van Hotton, La Roche-en-Ardenne, de valleien van de Ourthe en van de Semois, de Gaume en de steden en dorpen vol karakter.

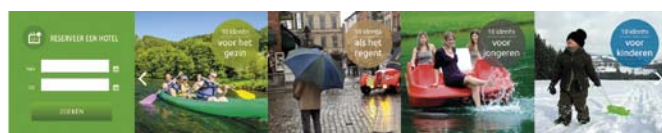
Elke plek wordt uitgebreid voorgesteld, met anekdotes en foto's. De praktische kant wordt niet vergeten, met informatie over de ligging en de contactgegevens. Op een interactieve kaart kunt u activiteiten, eetadresjes enzovoort zoeken in de buurt van waar u bent.

De rubriek van de **toppers** (bossen, rivieren, fijnproeverspatrimonium, legendes, ...) wordt aangevuld met een karakterschets van de Ardennen en Ardenners onder het tabblad "Kenmerken".

De 10 kenmerken

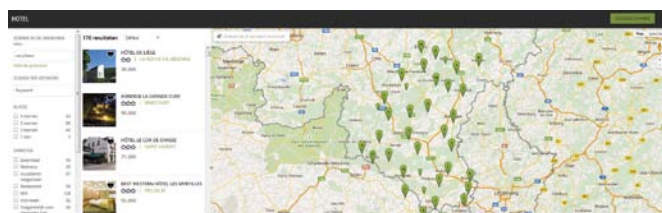
Inspiratie nodig? Onder het tabblad “Enkele suggesties” vindt u een hele reeks plaatsen om te bezoeken, ongeacht uw situatie: met het gezin, voor jongeren, als het regent...

Om de ontdekking van Belgisch Luxemburg af te ronden, toont “Alles in beeld” u een patchwork van het grondgebied, met foto's, videofilmpjes en panoramische uitzichten.

IK KIES

Na de ontdekkingsreis wordt het tijd voor de praktische aanpak, onder het tabblad “Ik kies”. Hier stippelt u vlot uw reis uit van a tot z. U kiest uw **logeadressen**, waar u wil **eten**, wat u wil **bezoeken**, uw **wandelingen**, uw **sportactiviteiten**, uw **ontspanningsmogelijkheden**, uw **uitstappen**, de **evenementen** waar u bij wil zijn, **arrangementen**... De grote nieuwigheid is hier dat u nu **een hotelkamer online kan reserveren**. De keuze is bijna eindeloos.

IK ORGANISEER

Het laatste tabblad “Ik organiseer” geeft inlichtingen over de **route**, de **boekingsmogelijkheden**, het **weer**, het **toeristisch onthaal**, de **brochures** en **kaarten**, de **wegen** en de **circuits**. Kortom, alles wat een traditionele gids u aan info kan bieden.

Belgisch Luxemburg maakt er een erezaak van om iedereen te bereiken. Daarom gaat er bijzondere aandacht naar mensen met een beperkte mobiliteit, met vermelding van de mate van toegankelijkheid van elke locatie.

En naast de site... **BLOGS, SOCIALE NETWERKEN EN NEWSLETTER**

Er werden nog andere handige nieuwigheden ontwikkeld. Zij horen bij wat de Toeristische federatie haar “Mediaboeket” noemt. Een volledig herziene **nieuwsbrief** zal u om de twee weken de agenda van Belgisch Luxemburg voorstellen, met goede plannetjes en blogartikels. U kunt onder aan de pagina een abonnement nemen.

Blik op de Ardennen heeft nu trouwens zijn eigen **blog**, die u alle toemaatjes van het magazine aanbiedt: ontmoetingen, natuur, gastronomie, tochten, goede ideeetjes, ongewone ontdekkingen... Met deze artikels zullen onze redacteurs, onze ambassadeurs en uw hartendieven, Belgisch Luxemburg op een verbazende manier doen leven.

Nog een **andere blog** neemt u onder de titel ‘**Traces et Mémoire**’ (Sporen en Herinnering) mee naar ons verleden, in al zijn aspecten. Grote verhalen en kleine anekdotes, gebaren en vakmanschap, tradities en folklore, echte of legendarische figuren, ...

Zonder de **Facebook-pagina “Luxembourg belge”** te vergeten, die u vast al kent.

Zo kunnen we nog lang doorgaan, maar u ontdekt beter gewoon zelf al deze nieuwigheden. Het enige risico is dat u van uw sokken geblazen wordt, onder de betovering komt en... **een verblijf in Belgisch Luxemburg** wint als u meedoet aan de wedstrijd op de homepage.

De nieuwe blogs zijn ook van u!

Kom bij onze gemeenschap van bezielde Luxemburgers en vertel ons over uw eigen belevenissen in Belgisch Luxemburg, in de vorm van een herinnering, een verhaal, mooie foto's of leuke filmpjes ...

Afspraak op
<http://blik-ardennen.luxembourg-belge.be>
 en op
<http://traces-memoire.luxembourg-belge.be>
 om mee te doen en uw artikel aan te bieden.

Een deel van het team van de Toeristische Federatie van Belgisch Luxemburg tijdens de voorstelling van het mediaplan en de nieuwe website.

MIJN ARDENNEN

Tekst: Emilie Batter

We zijn in het vredige Nassogne. Het bos rondom lijkt het dorp wel te beschermen. Hier is de slagerij Magerotte gevestigd. Het uitstalraam oogt eerder bescheiden, maar het aanbod binnen is erg gevarieerd en rijkelijk. Geuren van vleeswaren prikkelen onze neusgaten. Wie kan weerstaan aan deze aroma's die zo lekker authentiek ruiken?

DE HOEVE VAN MAGEROTTE

Een familietraditie sinds de jaren 1900

*Durf
zoveel u
kunt!*

We hebben een afspraak met André Magerotte. Hij zet de deuren van zijn familiebedrijf graag open voor Blik op de Ardennen. Samen met hem gaan we terug in de tijd. Het wordt een reis langs jarenlange tradities.

Sinds het prille begin volgden drie generaties elkaar op aan het hoofd van de Magerotte-hoeve. Het was Victor Magerotte die samen met zijn vrouw Amélie het avontuur op de rails zette. In 1934 nemen hun twee zonen Maurice en Albert de fakkel over. Veertig jaar later, in 1974, ruimen zij op hun beurt plaats voor de nieuwe generatie en verschijnen François en André op het toneel. Deze twee broers zullen de liefde voor lekker en het onovertroffen vakmanschap van hun voorgangers voortzetten.

Een Ardenner met een hart voor zijn streek

Zijn eigen Ardennen? Dat is een plek waar hij zich goed voelt. Het is in de eerste plaats een geologische streek, die trouwens heel apart is, want ze ligt

op de grens van de Ardennen en de Famenne.

Volgens André Magerotte denken Ardenners anders dan anderen. Ze voelen zich nog sterk verbonden met de eigen bodem. De nieuwe generatie erfde eeuwenoude knowhow, op verschillende vlakken. De Ardennen hebben trouwens alles wat toeristen zoeken. *“Wie er een keer komt, keert altijd terug.”*

Een erfenis is het wel degelijk. In vijftiende-eeuwse geschriften wordt al melding gemaakt van de naam ‘Magerotte’ in het Ardense, meer bepaald in Bastenaken.

“Een erfenis als de onze moet je bewaken, zo goed mogelijk in stand houden. Zo voel ik dat. Het is onze taak. Voor mij zijn de Ardennen zo aantrekkelijk omdat mijn wortels er liggen en ik een zekere traditie verder kan zetten. Ik zal pas over enkele jaren weten of mijn kinderen en kleinkinderen ook gebeten zijn. Maar het belangrijkste is dat je houdt van wat je doet.”

Familiale sfeer en tegen de stroom in

André vertrouwt ons toe dat de kennis in de familie vrij vlot doorgegeven wordt. Hij is jong en zoekt nog zijn weg, maar hij dook zonder veel aarzelen in het hart van het familiaal erfgoed met de opdracht om de traditie voort te zetten.

Elke generatie bracht haar eigen moderne toets aan, maar de oorspronkelijke recepten bleven onveranderd. De grote klassiekers zijn er nog altijd en het leidmotief van de familie is al vele jaren ‘kwaliteit en ernst’ in alles wat ze doen. De klant zoekt authentieke producten, die met liefde voor het vak worden gemaakt. Een vleugje lef en een stukje ziel zorgen voor dat beetje extra. Dat hadden Amélie en Victor goed begrepen en ze hebben het met passie aan hun opvolgers kunnen doorgeven. Hun levensmotto vat het trouwens allemaal goed samen: *“Quantum potes tantum aude!”* (Durf zoveel u kunt!).

En om ons te doen watertanden ...

De grote klassiekers - ham en vleeswaren - verwennen lekkerbekken en fijnproevers al sinds de beginjaren van de slagerij. Ook al werden er producten met meer vernieuwende smaken uitgewerkt, de toppers bleven dezelfde.

Laat u verleiden door de droge ham aan het been, een must waar de ambachtsman terecht trots op is. Smul gerust zonder mate van deze ham van minstens een jaar oud, bij het aperitief bijvoorbeeld. U zal ook met plezier proeven van de 'terrine d'Amélie', een vleespastei waarvan André het recept vond in een oud schrift van zijn grootmoeder. Met een gamma van ongeveer twaalf worsten heeft de slagerij alles om de liefhebbers van typisch Ardense vleeswaren met een onnavolgbare smaak te bekoren.

Varken is varken, zegt u?

Mis. De varkens die hier op de Ardense weiden grazen, zijn toch wel bijzonder. Enkele jaren geleden gingen de Magerottes - een beetje gek als ze zijn - de uitdaging aan om weer varkens te telen zoals vroeger, maar dan in een modern jasje. Ze wilden die smaak van varkensvlees evenaren die onze voorouders zowat 150 jaar geleden kenden en dus voerden ze weer oude teeltmethodes in. Dat betekent onder meer dat de dieren buiten gekweekt worden en een grotere ligruimte

hebben. Deze scharrelvarkens staan borg voor kwaliteit en smaakvol vlees.

In samenwerking met de landbouwkundige faculteit van Gembloux kon een rustiek varkensras, dat volledig aangepast is aan het Ardense klimaat, heringevoerd worden. De vrije uitloop is een techniek die de dieren laat groeien in een gezonde omgeving zonder stress. Zie ze dartelen in hun weiden, tussen hun spitse huisjes... best een aangenaam leven.

De productie bedraagt ongeveer 1200 varkens per jaar, verdeeld over drie vetmestcycli. Maar ze eindigen niet allemaal vet. Er zijn ook veel liefhebbers van biggetjes, onder meer om te braden aan het spit voor een gezellig etentje thuis. Rond het park waar de varkens te vinden zijn, ontstaat een heus ecosysteem, met poelen die reigers en waterjuffers zich in het paradijs doen wanen.

Diversifiëren is de boodschap

De familie Magerotte werkt niet alleen hard, ze heeft ook verbeelding zat. Dat bewijst het vakantiehuis dat ze onlangs opende. In deze landelijke omgeving, waar het zalig herbronnen is, biedt deze huisvesting plaats voor vier personen. Het is de ideale plek om eventjes de dagelijkse stress achter zich te laten en een voorraad verse lucht op te doen. Het ligt wel iets af van de dorpskern, maar de elektrische fietsen brengen u vlotjes overall naar toe, naar de slagerij bijvoorbeeld. Of

u kunt lange tochten maken, met de picknickmand onder de snelbinder.

Dat is nog niet alles. De Magerottes denken al aan een tweede vakantieverblijf, dat meer voor trekkers bedoeld is en sterker inzoomt op de natuur. Deze plek zal ongetwijfeld even idyllisch zijn als zijn voorganger.

Er staan ook activiteiten rond de appel op stapel. Deze vrucht wordt nog niet geteeld in de regio, hoog tijd dus voor een opwaardering. Als u in de buurt op wandel bent, zal u tal van appelbomen zien langs de lanen van het varkenspark. Om meer te weten, moet u nog even geduld hebben tot deze bomen u het beste zullen bieden van wat ze hebben, om er daarna afgeleide producten van te maken.

En wie weet, misschien borrelen er daarna weer nieuwe ideeën op?

Hoe dan ook, die hammen die in de droogschuur bengelen en de specialiteiten die met de grootste zorg bereid worden, herinneren er ons aan dat Ardense ambachtswerkers overlopen van talent.

Nassogne - B2

LA FERME MAGEROTTE

rue de Lahaut, 11
B-6950 Nassogne
+32 (0)84 21 06 29
www.magerotte.be

O' Naturel

buitengewoon natuurlijk
Houffalize - 18 ➔ 21/09

Een evenement dat helemaal in het teken staat van tuinen, natuur en kunst, dat is een primeur in Belgisch Luxemburg! Place to be is het domein VAYAMUNDO - OL FOSSE D'OUTH, in de gemeente Houffalize.

Om te beginnen is de locatie uitzonderlijk. We bevinden ons inderdaad in het hart van de Belgische Ardennen, niet ver van Frankrijk, Duitsland en het Groothertogdom Luxemburg.

De uitgestrekte site 'Ol Fosse d'Outh' ligt in een vallei aan de rand van de Ourthe en wordt omgeven door natuur. We zijn nochtans niet ver van het centrum van Houffalize, een gastvrij stadje dat altijd vol bloemen staat (het was trouwens in 2014 laureaat van de wedstrijd 'Villes et villages fleuris' van de provincie Luxemburg, ex-aequo met Aarlen).

In deze infrastructuur kunnen probleemloos grote evenementen georganiseerd worden.

De HOUTSECTOR is van de partij

We zijn in een regio van bossen en dus is de houtsector hier sterk aanwezig. Voor het evenement worden, in samenwerking met de verantwoordelijken van de houtsector, tal van activiteiten opgezet: kennis van het bosmilieu, van het **bosbeheer**, ... Het publiek krijgt ook uitleg over en demonstraties van **uitsleeptechnieken**.

Zoals in bepaalde bossen van onze mooie provincie te zien is, heeft het **uitsleepwerk met trekpaarden** nog een mooie toekomst. Het is fascinerend hoe het dier al zijn kracht toont en ten dienste van de mens stelt. Interesse? Er zijn dergelijke demonstraties gepland op zaterdag en zondag, een plezier voor groot en klein ...

Een **houtskelet van een huis** zal het bewijs leveren dat dit materiaal van hoge kwaliteit en onvoorstelbaar warm is. De jongste deelnemers kunnen **nestkastjes** bouwen en hun verbeelding aanspreken met een **Kapla-spel van zomaar eventjes 1000 stuks!**

De evolutie van de houtmarkt, de bosbeheertechnieken, de verschillende verwerkingen en toepassingen van hout, de biodiversiteit van de bossen en hoe ze in stand houden, de nieuwe wetgeving op het vlak van **verkeer in het bos** ... u komt er alles over te weten tijdens mini-conferenties. Zeer duidelijke didactische borden geven u alvast wat uitleg.

En de EXPOSANTEN?

De organisatoren streefden naar afwisseling en aansluiting op de thema's en kozen de exposanten dus zeer zorgvuldig uit. **Gespecialiseerde boomkwekerijen** (dwergsparren, geneeskundige en geurplanten, heesters, bollen ...), befaamde **rozenkwekerijen**, klein en groot **tuinmateriaal**, **serres** naar ieders smaak en beurs, **chalets**, **houten spelen**, **antieke** en **tuinmeubels**, **biozaaigoed** en **alternatieve producten** om onze tuinen nog milieuvriendelijker te maken, **overjarige orchideeën** die geteeld worden door een Belgisch bedrijf die ze reproduceert met in-vitroteelt (de wilde orchideeën uit

Lezingen

onze streken zijn volledig beschermd door de wet), de **visvangst** en met name de 'no kill'-methode, **kleeding** voor tuiniers en wandelaars, een massa **boeken**, **lentebollen**, ...

De kring van de kleinteelt in Houffalize laat u het patrimonium van de lokale rassen ontdekken. **Kleine producenten** - groentekwekers, kaasmakers - en **streekproducten** krijgen hier ook een ereplaats. Zij maken de gastronomische rijkdom van een streek en niet de vaak kleur- en smaakloze gerechten die we het hele jaar door voorgeschoteld krijgen.

Op een eiland in het midden van de Ourthe bieden **verenigingen die werkzaam zijn op het gebied van bescherming en kennis van de natuur leerrijke activiteiten** voor klein en groot aan. Thema's zijn onder meer het leven van een rivier, vogels observeren, insectenhuisjes, ... Er zullen tijdens het hele weekend **interactieve mini-lezingen** lopen.

VRIJDAG

15 u.: Hoe de **biodiversiteit in de tuin** bevorderen?
16 u.: Een **waterpartij** aanleggen, beplanten en onderhouden.

ZATERDAG

11 u.: Over het belang van **insecten in de tuin** ... hoe hun aanwezigheid bevorderen?
14 u.: Het **bos** in alle staten.
15 u.: **Moestuiniëren** met succes.
16 u.: **Inheemse planten**: ze herkennen en ze gebruiken in de tuin.
17.15 u.: Voorstelling van de wedstrijd "Villes et Villages fleuris de la province de Luxembourg" officiële prijsuitreiking. Op uitnodiging.
20.30 u. (onder voorbehoud): **Licht in de tuin** ...

ZONDAG

11 u.: Voor een **duurzaam beheer** van onze bossen
14 u.: Maak uw eigen **kruidendrank**
15 u.: **Alternatieven voor pesticiden** in tuinen
16 u.: Uw tuin in 100 vragen-antwoorden

MAANDAG

11 u.: De gemeentes op weg naar '**zero fyto**'
14.30 u.: Lezing over de **houtsector** (professionals)
15.30 u.: **Bloemen in de gemeentes**

Vier dagen lang is er animatie over het thema van de rivier, de bijen, natuurbehoud, enzovoort. De bezoekers kunnen kunstenaars ter plaatse aan het werk zien ...

KUNST en NATUUR, een uitgebreid en aanlokkelijk programma

De meeste **sculpturen** worden buiten tentoongesteld (en sommige zijn bijzonder indrukwekkend), maar de mooiste werken van de **schilders** en **fotografen** zullen de gangen en zalen van het complex sieren. Stel u voor, zo maar eventjes bijna 500 m² tentoonstellingsruimte, met zeer uiteenlopende stijlen, soms hyperrealistisch en soms omzeggens bovennatuurlijk.

Een schilder van eerste rang is bijvoorbeeld **André Buzin**, Zijn dierschilderingen zijn zo nauwkeurig dat het wel foto's lijken! Nog een vakman van top-niveau is schilder en fotograaf **Jean-Marie Winants**, die een grote passie heeft voor de natuur. Zijn stijl is anders, maar hij is even bezeten. En wat te zeggen van die Franse kunstschilderes **Michèle Becker**, om ze niet te noemen, die zich specialiseerde in dierschilderingen op... dode bladeren. Verbluffend gewoon! De Provincie Luxemburg bulkt werkelijk van fantastische

talenten en 16 van hen hebben beslist om ons mee te nemen op een reis langs hun foto's en schilderijen. Nog andere artiesten, die in geen vakje onder te brengen zijn, zullen met echte pareltjes uitpakken: schilderijen uit klei die onder uw ogen vorm krijgen, poppen gekleed in rozenblaadjes (elke pop is uniek en vraagt bijna 40 uren werk!).

TUNESIË, eregastland

Wie aan dit land denkt, denkt automatisch aan zon en warmte, twee weers-elementen die (te) vaak ontbreken in België. Maar Tunesië is veel meer dan dat. **Een vijftiental Tunesische deelnemers** zullen u hun activiteiten komen voorstellen op het vlak van milieuzorg, behoud van de biodiversiteit, duurzaam toerisme, agrobosbouw, biologische teelt, ... **Kleine producenten**, van onder meer biologische olijfolie, zullen u overtuigen van de rijkdom van gezonde mediterrane voeding.

Ontmoetingen, uitwisselingen, variatie: een heel programma dat we vier dagen lang kunnen delen met onze Tunesische genodigden!

19 september, EEN MAGISCHE ZATERDAG ... tot de nacht valt!

Het wordt een ongewone zaterdag, die niet alleen heel lang zal duren, maar ook vol verrassingen zal zitten. U krijgt niet enkel de kans om auteurs met klinkende namen te ontmoeten, onder wie - en dat is een hele eer voor onze provincie - **Gravin Annabelle de la Panouse**. Deze dame met een grote passie voor tuinen en de natuur tekende voor een prachtig boek met de titel "Jardins d'Histoire et sans histoire ...". We verwelkomen ook **Isabelle Olikier-Luyten** die haar werk over de beste rozenvariëteiten voor kleine tuinen komt toelichten (Roses. Les meilleures variétés pour les petits jardins).

Om uw bibliotheek nog meer uit te breiden, kunt u terecht bij **uitgeverijen** die vermaard zijn voor hun werken over de natuur en de tuinen (Weyrich, Racine, ...).

Op het eind van de namiddag vindt de plechtige **prijsuitreiking** plaats in het kader van de wedstrijd 'Villes et villages fleuris de

la Province de Luxembourg' en worden de mooiste realisaties op film getoond. En om de dag in schoonheid af te sluiten, zal landschapsarchitecte en lichtontwerperster **Barbara Hediger** de site wondermooi verlichten. Plekjes die overdag gewoontjes lijken, worden met de juiste verlichting brokjes pure schoonheid. Er is geen enkel excuus om dit te missen!

En VERDER ...

Ambachtelijke pottenbakkers en **houtdraaiers** zullen u tonen hoe complex en rijk hun werk wel is, **een docent plantkunde** met een passie voor geneeskrachtige planten komt uitleggen hoe u echte thee moet maken en laat er u ook van proeven, ...

Er staan elke dag **lezingen** op het programma over zeer uiteenlopende thema's maar, dat spreekt vanzelf, altijd met een rechtstreeks verband met de natuur.

Omdat de site zo uitgestrekt is, kunt u in een janzplezier met **krachtige trekpaarden** stappen om van de ene zone naar de andere te gaan en onderweg wat uit te rusten.

© Yvan Barbier

© Jean-Marie Winants

Wij zullen er zijn!

O'NATUREL

**Van 18 tot 21 september
van 10 tot 18 uur
(21 uur op zaterdag)**

Tickets in voorverkoop
op de website (-3€ op de
toegangsprijs)

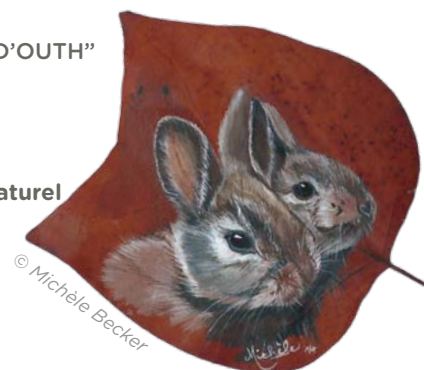
© André Buzin

Houffalize - C2

VAYAMUNDO "OL FOSSE D'OUTH"

Ol Fosse d'Outh 1
B-6660 Houffalize
+32 (0)61 28 05 80
garden@vayamundo.be
www.vayamundo.be/nl/onaturel

© Michèle Becker

IN ROCHEHAUT-SUR-SEMOIS,
OP 15 KM VAN BOUILLON,
VINDT U DIT PARADIJS
VOOR EEN GESLAAGDE DAG
OF MEERDAAGS VERBLIJF

HOTEL-RESTAURANT
TAVERNE DE LA FERMETTE
ARDEENSE WINKEL
SEMINARIEZALEN
DIERENPARK • LANDBOUWMUSEUM

OM LEKKER TE ETEN

... in het gastronomische restaurant van
« **L'Auberge de la Ferme** »

...in de taverne met streekproducten en een typisch Ardens decor

« **La Taverne de la Fermette** »

OM RUSTIG TE SLAPEN

... in ons hotel van
« **L'Auberge de la Ferme** »

...andere overnachtingsmogelijkheden zijn :

De 3 vakantiegeïtes
"Les Tilleuls"

De 2 appartohotels
"Le Séchoir à Tabac"

De hotelchalet
"Le Chalet"

OM TE ONTDEKKEN

...de oude ambachten
van de Ardennen aan de hand
van twintig taferelen

« **L'Agri-Musée** »

...bezoek met het toeristische
treintje het dierenpark
met meer dan 40 in- en
uitheemse diersoorten

« **Entre Ferme et Forêt** »

...onze streek- en ambachtelijke
producten uit Luxemburg in

« **La Boutique
Ardennaise** »

PROFITEER VAN ONZE THEMAPRIJZEN,
MAAND NA MAAND!

Denken al uw verblijven voor 2016 te reserveren :
beschikbaarheden en informaties
op www.aubergedelaferme.com of op de 061/46.10.00

Voor elk pakket krijgt u een cadeau aangeboden!

Auberge de la Ferme S.A. - Familie Boreux - Rue de la Cense, 12 - B 6830 Rochehaut sur Semois (Bouillon)

Tel. +32(0)61 / 46 10 00 • secretariat@aubergedelaferme.com • www.aubergedelaferme.com

DE ARDENNEN ZONDER GRENZEN

Tekst: **Pascale Ghislain**

De ARDENNEN van Paul VERLAINE (1844-1896)

Wandelen door authentieke Ardense dorpen, op stap gaan in de bossen, alleen of met familie of vrienden, kuieren langs rivieren of uitrusten aan de rand van een vijver en de Ardennen herontdekken door de ogen van de dichter Verlaine. Dat stellen wij u voor. We nodigen u dus uit om er even tussenuit te trekken, ergens tussen Lesse en Semois. U leert de jonge Verlaine beter kennen en ontdekt tegelijk de plaatsen en de mensen die hem na aan het hart lagen. We spreken af op het marktplein van Paliseul (Grand-place).

*Votre bien dévoué et
reconnaisseur.
P. Verlaine.*

Wij hebben er hier voor gekozen om de oorspronkelijke Franse versie van de gedichten van Verlaine op te nemen, om zo beter hun sfeer en ziel en zijn heel eigen taalklank weer te geven. De zinnen van andere auteurs zijn vrij vertaald.

(Jadis et Naguère, Kaléidoscope)

« Ce sera comme quand
on rêve et qu'on s'éveille
Et que l'on se rendort et
que l'on rêve encore.
De la même féerie et du
même décor.
L'été, dans l'herbe, au
bruit moiré d'un vol
d'abeille. »

Ontmoetingen rond een BOEK, een PLEK

Er zijn van die onvergetelijke ontmoetingen die het vertellen meer dan waard zijn. We treffen vandaag twee mensen met een grote passie voor de mooie letteren en het Ardense erfgoed. **Danielle Chanteux-Van Gottom** en **Jean-Claude Istace** verwelkomen ons hartelijk op 'hun' toeristische dienst van Paliseul. We twijfelen er niet aan dat ze contacten met het hiernamaals hebben, want deze twee buitengewone gidsen doen ons al snel begrijpen hoe de overgevoelighed van Verlaine gevoed werd in de Ardennen, het land van zijn vader. Zijn poëzie vertolkt als geen ander de wisselende hemels, de golvende landschappen, de zinderingen van het verwaterde licht, de kleuren in half-tinten, de geuren en smaken van de Ardennen. Hij komt al eens schalks uit de hoek en kleurt zijn proza met een sappig dialectwoordje, om zo de echte Ardennen nog beter te doen proeven. Uit zijn verzen spreekt ook die zin voor het heilige en de diepgewortelde welwillendheid van de Ardenners.

We schepen in voor Cythera, volgen de wegen van de poëzie van Paul Verlaine en laten ons grif leiden door onze twee gidsen, een tentoonstelling, een boek.

Jean-Claude Istace is een pijler van het toeristische en culturele leven van Paliseul. Hij is vrijwilliger bij de toeristische dienst van Paliseul, maar vooral een man met strijdlust. Hij verdedigt vurig een toerisme van kwaliteit, dit wil zeggen met aandacht voor de toerist én voor de plaatselijke bevolking. De Verlaine-route in Paliseul en in de Ardennen past op en top in dit toerisme. Nergens anders dan hier wordt u meegevoerd langs plekken die zoveel inspiratie boden aan een wereldberoemde dichter, de illustere Paul Verlaine.

Danielle Chanteux-Van Gottom wijdt een boek aan Verlaine en aan de Ardennen. Het oogt mooi, is bijzonder goed onderbouwd en ook nog eens origineel opgevat. De beginletters van de 26 stukken volgen elkaar alfabetisch op. Het onthult, op een vlotte manier, het belang van de kindertijd van de dichter en van zijn eerste gevoelsbelevingen. De historica van opleiding toetste haar bronnen aan schriftelijke archieven, maar ook aan iconografische documentatie, zoals schetsen van Verlaine zelf, tekeningen van vrienden van de dichter. Ze vult deze informatie aan met oude foto's of schilderijen die de Ardennen in beeld brengen.

Een TENTOONSTELLING, een ROUTE

Met de steun van de gemeente en van een multidisciplinair team richtte Danielle in de 'Pôle Verlaine', op een boogscheut van de toeristische dienst, een doordachte, boeiende tentoonstelling in. Dit bezoek reikt in twaalf taferelen sleutels aan om het werk van Verlaine te lezen. Het zijn tegelijk twaalf locaties die een stempel drukten op de verbeeldingswereld

van Verlaine. Een reportage, in een regie van Guy Willème, dompelt u in twintig minuten onder in de wereld van de dichter. U zal beseffen welke diepe indruk de Ardennen maakten op het leven en werk van de schrijver. U beleeft het hele creatieve proces mee, laag na laag, van aan de wortels van zijn inspiratie. Maar u zal het vooral allemaal zelf aan den lijve kunnen voelen tijdens de idyllische, historische en literaire wandeling langs Paliseul, Bois Solmon, Le Horlé, Beth (Opont).

En wil u de reis nog voortzetten, trek dan naar Carlsbourg, Jéhonville, Redu, Corbion, Bouillon en vervolgens naar Juniville en Charleville. Tijdens uw inleefreis naar het land van Verlaine moet u zeker ook het werk herlezen van de 'dichter van het bos' of *"halve Ardenner... voortspruitend uit de wouden"* zoals hij zichzelf noemde. De grootste schrijvers wisten het treffend het verwoorden:

"Wanneer de student de Parijse hel verliet, zijn mond nog brandend van zijn eerste slok alcohol, om af te reizen naar Paliseul, dat land van zijn familie, werd hij onthaald door de verfrissende ziel van de leisteen."

(Paul Claudel)

« Ayant poussé la porte
étroite qui chancelle,
Je me suis promené dans le
petit jardin...
Rien n'a changé. J'ai tout
revu : l'humble tonnelle
De vigne folle avec les
chaises de rotin...
Le jet d'eau fait toujours
son murmure argentin
Et le vieux tremble sa
plainte sempiternelle »

(poèmes saturniens, 1866)

Maar we willen eerst graag weten waarom Danielle Chanteux zoveel belangstelling heeft voor de Ardense verankering van deze Franse dichter. *"Net als alle middelbare scholieren heb ook ik de poëzie van Verlaine bestudeerd. Toen ik bij familie van mijn moeder op vakantie was, werd ik geïntrigeerd door een bord met de melding dat deze universele dichter ooit in de Ardennen verbleef. Aan de universiteit specialiseerde ik mij in de geschiedenis van de negentiende eeuw, de kunsten en de letteren, het dagelijks leven in de provincie in die tijd. Toen ik daarna ging werken, bracht het toeval mij terug naar de omgeving van de Semois. Mijn nieuwsgierigheid werd weer aangewakkerd. Ik volg graag de voetstappen van deze dichter, om te ontdekken welke plaatsen hem beïnvloedden, mij te verdiepen in zijn werk door ter plekke te gaan kijken, de overeenkomsten te vinden tussen de verzen en die locaties. En de Ardennen zijn werkelijk door het hele oeuvre van de prins der dichters geweven."*

Paliseul - B

SYNDICAT D'INITIATIVE

Grand-place, 7
B-6850 Paliseul
info@si-paliseul.be
www.si-paliseul.be

In het "MAISON PAUL VERLAINE"

Grand Place 10 - Paliseul

Tenstoonstelling: "Raakpunten tussen het werk, het leven en de plekken die de dichter in zijn binnenste bleef meedragen" + videofilm van 20 minuten, in de sporen van Verlaine, tussen Lesse en Semois.

Espace "Pôle Verlaine" (eerste verdieping)

Rondleidingen na reservatie:

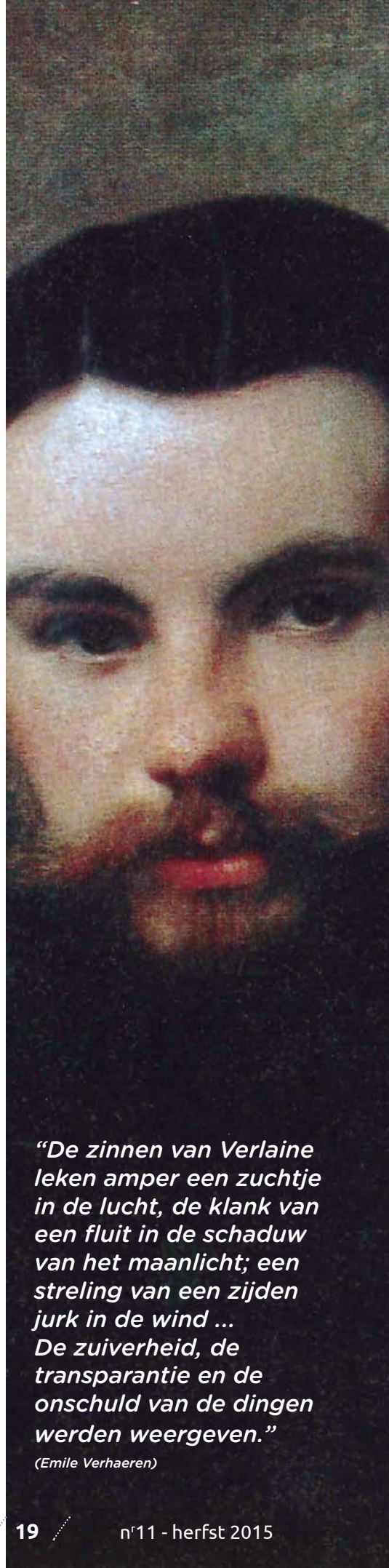
+32 (0)61 53 51 41 of dvangottom@hotmail.com

Lezing: Zaterdag 25/09 - 20 uur.

"Paul Verlaine à Paliseul. Regards croisés."

Salle Paul Verlaine (begane grond)

Inlichtingen en reservatie: +32 (0)61 53 49 06

*"De zinnen van Verlaine
leken amper een zuchtje
in de lucht, de klank van
een fluit in de schaduw
van het maanlicht; een
streling van een zijden
jurk in de wind ...
De zuiverheid, de
transparantie en de
onschuld van de dingen
werden weergegeven."*

(Emile Verhaeren)

Zelfportret
van Verlaine

De DICHTKUNST van Paul VERLAINE

Verlaine kreeg nog tijdens zijn leven veel erkenning van zijn collega's. Hij zorgde werkelijk voor een omwenteling in de dichtkunst. Zijn poëzie is doordrenkt van 'sensaties' die de ogen, de oren, de tastzin, de neus prikkelen. Gevoelens overbrengen, dat wil hij doen. Zijn verzen en woorden dienen de kunst van de suggestie. Zijn poëzie is niet langer enkel beschrijvend, maar wil "indrukken vatten", zoals hij zelf zegt in een brief aan zijn vriend Edmond Lepelletier. Verlaine is een 'impressionist', net zoals de schilders en musici van zijn tijd. Hij bezoekt musea en beweegt zich in kunstenaarskringen. Hij bewondert vooral de meesters van het

'clair-obscur', zoals Rembrandt of van de weemoed zoals Dürer, van de natuur zoals Watteau. Hij wil vooral dat zijn poëzie zingt en dat zijn melodie zacht en kristalhelder klinkt.

Maar Verlaine koestert vooral een grote liefde voor zijn geboortestreek, hij vereerde de grond van zijn voorouders, zijn vaders: de beboste Ardennen... Hij droeg aanvankelijk veel zorg voor verwantschap en koesterde de verbondenheid met zijn familie en zijn bodem. Wist u dat Verlaine in Paliseul en in de dorpen rondom de mooiste tijd van zijn leven doorbracht? Het was de tijd van de zomervakanties, de vrolijke en vrije momenten van een zorgeloze jeugd. De jonge Verlaine gaat vissen en jagen in het land van zijn vader.

*Au pays de mon père on voit des bois sans nombre,
Là des loups font parfois luire leurs yeux dans l'ombre
Et la myrtille est noire au pied du chêne vert.
Noire de profondeur, sur l'étang découvert,
Sous la bise soufflant balsamiquement dure,
L'eau saute à petits flots, minéralement pure.*

*Les villages de pierre ardoisière aux toits bleus
Ont leur pacage et leur labourage autour d'eux.
Du bétail non pareil s'y fait chairs friandes
Sauvagement un peu parmi les hautes viandes ;
Et l'habitant, grâce à la Foi sauve, est heureux.*

(Amour)

De ARDENNEN als houvast

Van 1845 tot 1873 brengt Paul Verlaine de zomer door bij de familie van zijn vader, Nicolas-Auguste Verlaine, die officier was in het Napoleontische leger. Nicolas-Auguste Verlaine trad in het huwelijk met Elisa Dehée de Fampoux, die geboren werd in Arras. Zelf werd Nicolas-Auguste geboren in Bertrix, in het toen Franse Woudendepartement van voor de nederlaag van Napoleon. Grootvader Henry-Joseph Verlaine d'Arville was procureur bij het Hoog Gerechtshof van Saint-Hubert en daarna Jacobijns notaris onder de Revolutie. Verlaine was dus sterk verankerd in de Ardennen langs vaderskant.

Paul Verlaine wordt geboren in Metz, waar zijn vader gelegerd lag. In 1851 gaat de vader van Verlaine met pensioen. Het gezinnetje vertrekt naar Parijs, want Paul moet de allerbeste opvoeding krijgen. Voor de kleine stadsjongen betekenen de Ardennen de vrijheid. En het echte avontuur, want het dorp Paliseul is enkel met de koets te bereiken. Hij noemt het mooi en fraai gelegen, daar hoog boven, de te eenvormig strenge leistenen daken wat verzachtend. De rit van Parijs naar Sedan nam twee volle dagen in beslag. En dan duurde het nog een dag om eindelijk aan te komen in Paliseul, langs hobbelige wegen, via Bouillon (in de vorm van een trechter en waar soms de postrijtuigen uit Sedan over donderden). In de Ardennen (wild en duivels, maar met zachtaardige inwoners) komt de tengere scholier weer op krachten. Hij maakt lange voettochten door de bossen en het landschap, vist op forel in de Semois. Dit is een heel andere omgeving voor hem, het leven in openlucht, met de vrienden uit zijn kindertijd: Xavier en Jean-Baptiste Delogne, Hector Pérot en zijn zus Clarisse. De jonge Paul Verlaine gaat samen met zijn vader op jacht

In de Auberge du Lion d'Or in Juniville (F), nu een museum, voltooit Verlaine zijn bundel 'Sagesse' (Wijsheid).

Absint, de 'kleine fee' van Verlaine.

in Les Abbees in Opont, op een groot jachtdomein dat toebehoorde aan Pierre Bonaparte. Hier kwamen de heren notabelen-jagers samen.

PALISEUL, zijn kleine vaderland van het HART

De volwassen Verlaine komt terug naar Paliseul voor de begrafenis van zijn tante Henriette in maart 1869 en daarna nog een laatste keer in 1871 om oudejaarsavond te vieren met de familie Pérot. In april en mei 1873 verblijft Verlaine in Jéhonville bij "zijn oude tante die zo goed" voor hem is. Zijn huwelijksleven wordt een nachtmerrie en hij is het slachtoffer van een beroerte in Namen. Hij dankt zijn leven enkel aan zijn vrienden van Paliseul, Xavier en Jean-Baptiste Delogne. Hij komt weer wat tot rust bij tante Julie die hem liefdevol opvangt, maar hij verveelt zich. Op 25 mei reist Verlaine naar Arthur Rimbaud en Ernest Delahaye in Bouillon, waar ze samen de bloemetjes buiten zetten. Ze vullen hun dagen met forellen, pintjes en jenever. Op 10 juli 1873 zijn Rimbaud en Verlaine samen in Brussel. Verlaine schiet twee keer op Rimbaud. Voortaan zal hij zijn gedichten schrijven in de gevangenis van Bergen, waar hij tot 1875 verblijft.

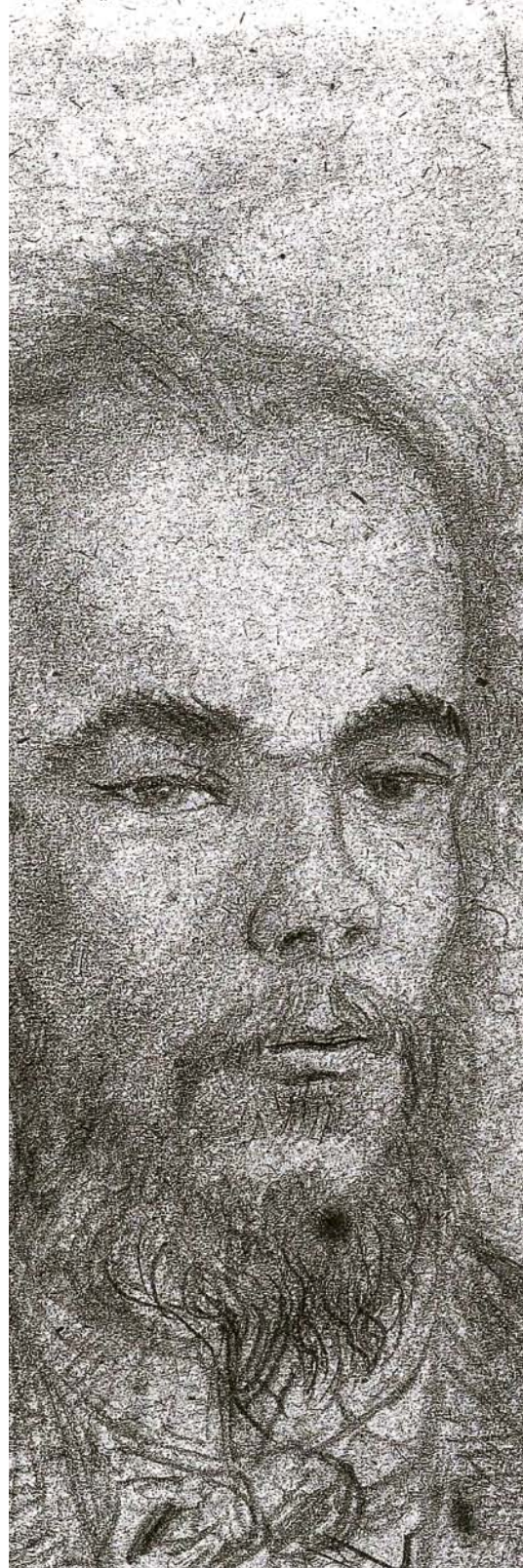
"O België dat me deze moeilijke vrije tijd bezorgde. Bedankt! Ik kon in elk geval nadenken en begrijpen. In de zachte en witte stilte van jouw cellen, Over de redenen, die ontglippen, als libellen."

In de ARDENNEN

Verlaine mag nu niet meer binnen in België en vestigt zich dan maar in de Franse Ardennen, van 1877 tot 1885. In 1877 volgt hij zijn vriend Delahaye op als leraar aan het Collège Notre-Dame van Rethel. Maar de demonen van de alcohol krijgen hem weer in hun greep en hij wordt ontslagen. Hij wordt dan huisonderwijzer en landbouwer in Coulommès.

In 1880 is Verlaine in Juniville. Hij koopt er in naam van de familie Letinois een hoeve die ze samen zullen exploiteren. Zoon Lucien Letinois is een oud-leerling van Verlaine die hem onder zijn vleugels nam.

De dichter houdt wel van het platteland, maar een landbouwer is hij niet. De hele zaak mislukt al snel. De hoeve wordt in beslag genomen. Verlaine schrijft dat hun teeltpoging een droef einde kende, maar dat hij er lange tijd toch van heeft genoten (in zijn bundel 'Amour/Liefde'). In 1882 knoopt hij weer aan met de Parijse literaire kringen. Dan sterft Lucien in 1883. Verlaine keert terug naar Coulommès. Hij trekt in de kleine hoeve die zijn moeder van de familie Letinois overkocht. Hij tuiniert, tracht te vergeten, hij schrijft volop aan Amour. Maar het valt hem alsmaar zwaarder. In 1885 duikt hij onder in Corbion, dicht bij de pastorie van zijn jeugdvriend, Jean-Baptiste Dewez. Hij zal de Ardennen definitief verlaten in 1885. Tot in 1895 zal hij blijven publiceren. Hij sterft in Parijs in 1896..

(1890 : A Charles Vesseron)

*« Dans nos savoureuses Ardennes
Où je fis le mal et le bien,
Ici, mortifié, chrétien
Là, perpétrant quelles fredaines !*

*J'ai, par le cours aventureux
De mes mérites et... du reste,
Coulé, d'un flot léger et leste,
Quelques jours tout de même
heureux.. »*

Paul VERLAINE in Paliseul

◀ Carlsbourg

▼ Bouillon

1 Toeristische dienst van Paliseul:

Het huis van zijn tante (tante Henriette Grandjean) bevond zich hier. In deze tuin speelde en vocht Verlaine met zijn jeugdvrienden, Hector Pérot en de toekomstige pastoor van Corbion, Jean-Baptiste Dewez.

2 Beeldhouwwerk van Jean-Paul Couvert:

De kunstenaar werd in 1958 in Corbion geboren. Hij schildert, beeldhouwt en verkoopt tabak. Het is een kind van het land van de Semois. Hier beeldt hij een reusachtige bijl uit leisteen uit, als symbool van het woud waar Verlaine zo van hield. De vergulde fonkelende blaadjes zijn van es, het hout dat vroeger gebruikt werd om grepen van werktuigen te fabriceren. De letter H staat voor 'humanité'. Aan de voet staan de beroemde verzen van Verlaine: "Au pays de mon père..." (Amour, 1888).

2

3 Hôtel des Ardennes en oud postrijtuig:

Paliseul was een officiële halte van de Koninklijke Post en van de postkoetsen. Het was ook een kantonhoofdplaats voor de militie en het vrederecht. Op het plein vonden vaak drukbezochte markten en kermissen plaats.

4 Kapel van Sint Rochus:

Deze is gewijd aan de heilige die al sinds de middeleeuwen wordt ingeroepen tegen de pest. De vrome, strenge maar welwillende tante Henriette kwam hier vaak met haar neef om zijn christelijke opvoeding te vervolmaken. Ze bewonderde zijn cultuur en talent. Verlaine zelf zou er naar verluidt bescherming tegen de 'pest van het huwelijk' gevraagd hebben.

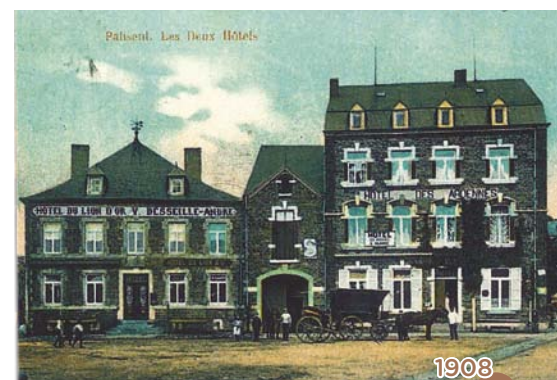
4

5 Huis van Jean-Joseph Istace:

Hij is de vriend van de vader van Paul Verlaine. Zijn zoon Eugène werd in 1835 geboren. Hij wordt de 'kleine hertog' genoemd en is handelsvertegenwoordiger voor een kristalfabriek. Hij zal veelvuldig corresponderen met de dichter.

6 Huis van Tante Henriette:

Zij is de echtgenote van de grootoom van Verlaine, luitenant-kolonel Grandjean. Het echtpaar huurt dit langgerekte woongedeelte met stal en loods vanaf 1846. Verlaine beschrijft het decor en ontmoet er de twee eerwaarde heren Xavier en Jean-Baptiste Delogne, priesters in Paliseul en Namen. Vandaag zijn er twee handelszaken gevestigd op de benedenverdieping van de oude hoeve.

1908

3

2015

7 Eerste huis Pérot: De familie bewoont eerst dit huis, dat vandaag het OCMW huisvest (nr. 25). Het echtpaar Pérot behoort tot de goede burgerij, die de Verlaines zo na aan het hart ligt. Mevrouw Pérot is de dochter van Pierre Poncelet, burgemeester van Bouillon en vervolgens notaris in Paliseul.

8 Kerk van de heilige Eutropius: Op zijn feestdag brachten de relieken van de heilige martelaar duizenden bedevaarders naar de stad. In de tijd van Verlaine bevond de ingang van de kerk zich aan de andere kant en gaf het koor uit op het marktplein. Verlaine vertelt over de religieuze plechtigheden die het landelijke leven ritmeerden.

9 Gedenkplaat: Op 26 juni 1932 brengt de 'Société des écrivains ardennais' die in Charleville werd opgericht, hier een schiststeen aan. Deze plaat brengt hulde aan de grote dichter die lange tijd bevriend was met de kinderen van dit huis en samen met hen speelde. De eigenaar, Jean-Joseph Pérot, is postontvanger en burgemeester van Paliseul van 1867 tot 1879. Het werd later het huis van de hulpkapelaan en herbergt nu het cultureel comité 'Paul Verlaine'. In de hal beeldhouwde de kunstenaar Fernand Tomasi uit Meix-devant-Virton het portret van Verlaine in reliëf.

(Amour)

*Mon jardin fut doux et léger,
Tant qu'il fut mon humble
richesse :
Mi-potager et mi-verger,
Avec quelque fleur qui se dresse
Couleur d'amour et d'allégresse,
Et des oiseaux sur des rameaux,
Et du gazon pour la paresse.
Mais rien ne valut mes ormeaux.*

...

*Hélas ! Quand il fallut changer
De cieux et quitter ma liesse,
Le verger et le potager
Se partagèrent ma tristesse,
Et la fleur couleur charmeresse,
Et l'herbe, oreiller de mes maux,
Et l'oiseau, surent ma détresse.
Mais rien ne valut mes ormeaux.*

Rond PALISEUL

(zie wandelkaart van het S.I.)

1 CARLSBOURG: Alvorens ze naar Paliseul verhuisden, woonden tante Henriette en haar man, luitenant-kolonel Grandjean, sinds 1825 in **het kasteel van Carlsbourg**. In 1844 verkochten ze hun domein aan de bisschop van Namen, die het op zijn beurt overdroeg aan de congregatie van de Broeders van de christelijke scholen. Een groot deel van deze prestigieuze woning dateert van 1729. Ze symboliseert voor Verlaine vergane glorie. Hij bezoekt het mooie landgoed tijdens zijn vakanties in Paliseul en zal zijn hele leven lang de gewassen tekening die zijn vader Nicolas Verlaine van het kasteel maakte, bewaren.

2 BETH-OPONT: “**Les Abbyes**”, langs de Our. Domein van Pierre Bonaparte en vervolgens eigendom van de Orde van Maria Visitatie, de Duitse kloosterzusters die de dorpen Opont en Our wisten te redden van de Pruisische troepen in 14-18. Verlaine gaat er op jacht. De jacht en andere geneugtes, zoals de feesten en diners, de wandeling en vooral het zalig nietsdoen, hebben hem aangename vakanties doen doorbrengen.

3 BERGIMONT: De wandeling leidde vroeger naar de graanmolen die door drie raderen werd aangedreven. De eigenaar was de broer van de twee eerwaarde heren Delogne, de vrienden van Verlaine. Vandaag resten nog enkel de brug en de koude beek die “over een stenen bed” loopt en “de stralende en fraai klinkende open plekken”.

4 BOIS SOLMON: Op de weg tussen Jéhonville en Paliseul, denkt Verlaine in ‘Amour’ terug aan de hoge stammen van het Bois Solmon: *“Diepzwart, over de ontblote vijver, onder de hard waaiende, maar geurige noordenwind, springt het water in kleine golfjes op, mineraal zuiver”*.

5 JÉHONVILLE: Het terrein van de Grandjeans, de overgrootouders van Verlaine. Hier staat **het huis van tante Julie**, de jongste zus van de vader van Verlaine, en van zijn neef Jules Evrard. Paul Verlaine wordt er onthaald na een jaar van rondzwerven met Rimbaud en op het moeilijkste moment in zijn huwelijk met zijn echtgenote Mathilde Mauté de Fleurville (F).

BOUILLON: Verlaine luncht vaak in de middeleeuwse stad, in het Hôtel des Ardennes, met vrienden uit Charleville. Hij beschrijft ze als een uit vol graniet gehouwen stadje, omgeven door eindeloze bossen. Hij wordt ontvangen bij zijn vriend deken Delogne om er ‘*kerkelijke forellen, werkelijk bovennatuurlijk te noemen forellen*’ te verorberen.

Breng onderweg zeker ook een bezoekje aan **Corbion**, een heus schuiloord voor Verlaine, en aan **Redu**, het boekendorp dat de dichters Verlaine en Rimbaud al vaak eerde. De grootmoeder van Verlaine stierf in Redu in 1836.

6

7

Rimbaud en Verlaine samen op wandel (schets van Verlaine)

En de meervoudige
Ardennen

Van de SEMOIS
naar de RETOURNE
en de MAAS

6

JUNIVILLE: Het Verlaine-museum is ondergebracht in Le Lion d'or, de herberg die Verlaine bezocht en die gerestaureerd is in haar vroegere staat. Het museum kreeg de naam 'Maison des Illustres' van het Franse ministerie van cultuur, als erkenning van het patrimoniaal belang van de herberg. 'Meester' Verlaine werd er door zijn medeburgers geraadpleegd als publiek schrijver. Hij bereidt er een bloemlezing voor van gedichten van auteurs die dan nog niet bekend zijn, zoals Rimbaud, Mallarmé...

7

CHARLEVILLE: De 'Vieux-Moulin' herbergt het gloednieuwe Rimbaud-museum, 'Maison des Illustres', dat documenten met betrekking tot Verlaine bewaart.

Om te doen

De route Rimbaud Verlaine. Deze brengt u naar de locaties in de (Franse en Belgische) Ardennen, die twee genieën van de Franse literatuur aandeden. Vermelding van de niet te missen sites en wandelingen. www.visitardenne.com/all-access

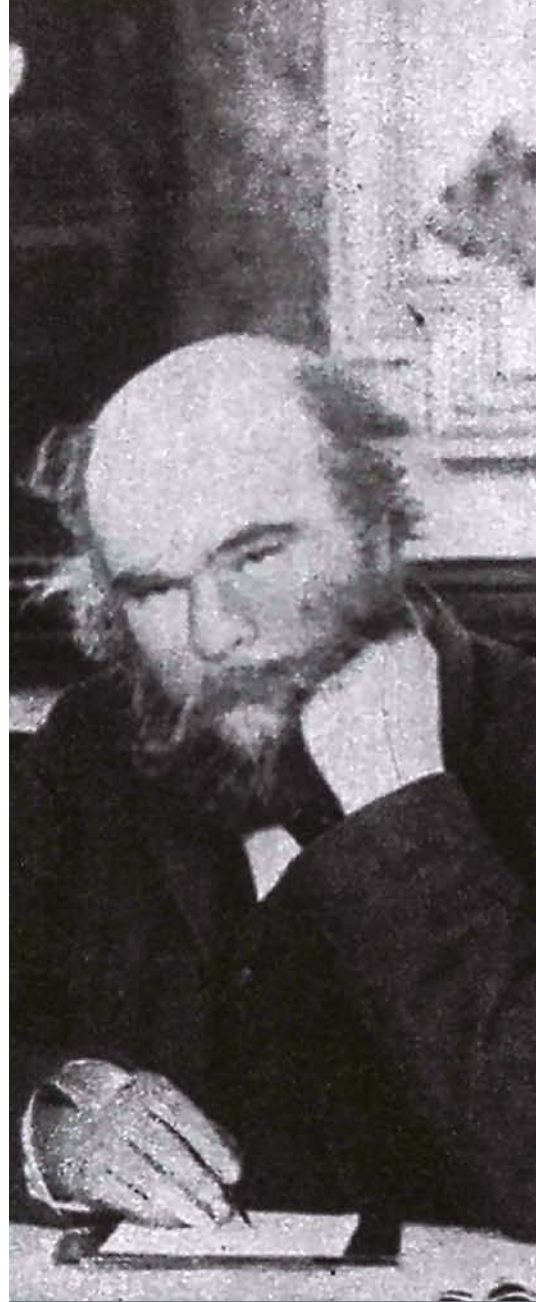
Om te bezoeken

De tentoonstelling in het kader van Mons 2015 'Verlaine, cellule n°2. Turbulences poétiques': een schets van de gebeurtenissen in het openbare en literaire leven van Verlaine, op basis van zijn gevangenschap in Bergen in 1873.

Om te lezen

"Paul Verlaine et l'Ardenne : regard singulier d'enfance" van Danielle Chanteux-Vangottom, uitg. Weyrich, 2011.

"Paul Verlaine, Een droom vreemd en indringend." Een leven in gedichten, vertaald en van commentaar voorzien door Peter Verstegen. Uitg. G.A. van Oorschot, Amsterdam. 2002..

*On sait trop tout le prix du
malheur
Pour le perdre en disert
gaspillage.
Vous n'aurez ni mes traits ni
mon âge,
Ni le vrai mal secret de mon
cœur.*

...

*Un mot encore, car je vous dois
Quelque lueur en définitive
Concernant la chose qui m'arrive :
Je compte parmi les maladroits.*

...

*J'ai perdu ma vie et je sais bien
Que tout blâme sur moi s'en va
fondre :
À cela je ne puis que répondre
Que je suis vraiment né Saturnien.*

4

Uw weekendje in de Ardennen

*Laat u inspireren en droom nu
al weg bij uw volgende vakantie*

Zoekt u een gezellige chalet, een luxevilla
of een authentiek kasteel?

Ontdek onze selectie op **Ardennes-Etape.be**
en kies uw paradijs op aarde voor de vakantie !

www.Ardennes-Etape.be

ARDENNES-ÉTAPE®
Que du bonheur !

FEEST IN DE ARDENNEN

Tekst: **Emilie Batter en Fanny Lardot**

Landschappen en MUZIEK

25-26-27 SEPT 2015

Ze inspireren, strelen het oog, doen de adem stokken. Landschappen werden altijd al op allerlei manieren bezongen en waren een onuitputtelijke inspiratiebron voor musici en andere artiesten. Laten we dus eventjes de tijd nemen om te luisteren naar de natuur en van de mooiste uitzichten te genieten op muziek. Dit jaar loodsen muzikanten, koren, luit- en andere jachthoornspelers u mee naar de fabelachtige wereld van de landschappen van Belgisch Luxemburg. Onderweg weerklinken muzieknoten, braamt het hert uit volle borst en nodigt elke stap in de natuur uit om te herbronnen en te ontspannen. Op 25, 26 en 27 september biedt het zevende Weekend van de Landschappen u uitstappen aan op de meest betoverende klanken. Een voorsmaakje ...

www.weekendvandelandschappen.be

In de tijd van de KELTEN en de eerste INSTRUMENTEN

Julie Cao-Van is archeologe en verantwoordelijk voor de pedagogische afdeling en de rondleidingen in het Keltenmuseum in Libramont. Haar passie voor deze cultuur voert ons mee voor een prachtige reis naar het land waar onze wortels liggen.

DE MUZIEKINSTRUMENTEN VAN DE KELTEN

Eén van de meeste intrigerende instrumenten is de carnyx, waarschijnlijk de voorloper van de trompet. Het staat nog altijd niet vast waarvoor deze lange hoorn gebruikt werd (militaire of enkel muzikale functie). De klankbeker heeft altijd de vorm van de open muil van een dier (slang, everzwijn, paard, enzovoort), met zeer vaak te grote oren.

*De Ardennen
betekenen voor
mij de vrijheid.
Die weidse
ruimtes zijn toch
een zekere luxe.*

De lier, voorloper van de harp, maakt ook deel uit van hun collectie, net als de benen fluit, waarvan de vorm sindsdien nog niet veel veranderde, en de bellen. Dit zijn kleine klokjes die de paarden en karren versierden. Ze dienden om aan te kondigen dat een Kelt met een hoge functie het dorp naderde.

WERDEN ER VEEL RESTEN VAN INSTRUMENTEN GEVONDEN IN BELGISCH LUXEMBURG?

"De Ardense bodem is zuur, daarom konden voorwerpen van organische materialen niet bewaard worden. De lier was van hout en zijn snaren van dierendarmen. De carnyx was gemaakt van een mengeling van brons en koper. Hij werd herbouwd op basis van archiefteksten en afbeeldingen."

WIE SPEELDE ER MUZIEK?

"Buiten de bard is het niet bekend of muziekinstrumenten voor iedereen toegankelijk waren. Hij speelde wel een belangrijke rol. Het was de journalist van die tijd. Hij trok van dorp naar dorp om de lof van een leider te zingen of om het nieuws te vertellen. Zijn functie bleef tot in de middeleeuwen bestaan."

WELKE ANIMATIE IS ER GEPLAND VOOR HET WEEKEND VAN DE LANDSCHAPPEN?

"We hebben een muzikale route uitgestippeld om mensen te doen kennismaken met Keltische instrumenten. Ze loopt door de prachtige landschappen van Freux, met drie haltes onderweg. Op de eerste wacht een saxofonist die de carnyx zal bespelen, op de volgende een harpiste en op de derde het gemeentekoor van Libramont. Na de wandeling kunnen de deelnemers gratis het museum bezoeken. Daar zal een kijkkast ingericht worden die volledig aan het thema gewijd is."

Libramont - B3

ZONDAG 27 / 9

Reserveren noodzakelijk
Afspraak om 9.30 uur aan de school van Freux - rue étang Maria
tourisme@libramont.be - info@saint-hubert-tourisme.be
<http://tourisme.libramontchevigny.be>

Musée des Celtes - place Communale, 1 - B-6800 Libramont
+32 (0)61 22 49 76 - info@museedesceltes.be - www.museedesceltes.be

Een gezamenlijke organisatie van de toeristische diensten van Saint-Hubert en Libramont en het Keltenmuseum.

Na de oudheid nemen we een duik diep in de middeleeuwen, hier in Saint-Hubert, die smalle en steile stad, in het midden van het Ardense bosmassief.

We krijgen uitleg over de plaatselijke activiteit in het kader van het 'Weekend van de Landschappen' van **André Luzot**. Hij doceerde vroeger geschiedenis en is een actief lid van de vzw Les Hubertins, die de locatie wil opwaarderen. Het is meteen ook duidelijk dat hij een grote passie heeft voor de basiliek.

"Wat mij in Saint-Hubert zo fascineert, is die bijzondere mix van stedelijk landschap en bos. Hier zijn er evenveel bomen als huizendaken! Nog een vlaggenschip is natuurlijk de basiliek, die uittorent boven deze steile en milde vallei. Het prestigieuze gebouw heeft dezelfde eigenschappen: de ronde spits van de klokkentoren past heel goed bij een driehoekige gevel in classicistische stijl."

SAINT-HUBERT, EEN DOORDACHT SAMENSPEL VAN GESCHIEDENIS, CULTUUR EN MUZIEK

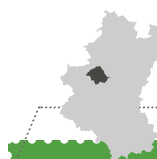
"Klanken en muziek zijn een integrerend deel van het religieuze verleden van de stad. De kerk bloeide hier volop vanaf 825, de datum waarop

het lichaam van de heilige er teruggebracht werd. Het werd een plek voor erediensten, maar ook voor bijeenkomsten (wonderlijke genezingen van de razernij). De monniken leefden op het ritme van het klokkengelui. Ook vandaag nog is het centrum rustig tot de nu geautomatiseerde beiaard weerklinkt. Vroeger, zo vertellen de oudere dorpelings, was de muziek te horen tot in Bastenaken."

Marie-Françoise, kosteres en gids, is niet karig met lof voor dit gebouw en de muzikale evenementen die er plaatsvinden. *"De muziek is overal in Saint-Hubert. Binnen ontdekken de bezoekers het gebouw op het ritme van de Gregoriaanse gezangen. Verschillende keren per jaar komen concerten de rust van de plek verstoren. Maar dat vinden de bedevaarders, melomanen en nieuwsgierigen een goede zaak. Het zomerfestival 'Royal Juillet musical' met klassieke artiesten met naam, het jachthoornconcert, de concerten van religieuze artiesten en de voorstellingen van koren... Dit is een locatie met een ideale akoestiek. Om het orgel te bespelen, waren minstens twee monniken nodig. De ene speelde, de andere bediende het voetklavier! Binnen klinken de 23 klokjes om het half uur, met afwisselende melodieën."*

HET WEEKEND

Het aangeboden historisch parcours kan te voet of met de auto afgelegd worden. Als u de benen wil strekken, komt u langs verschillende haltes, van waar u telkens weer de basiliek zal kunnen zien. Uw oren en ogen worden voortdurend aangesproken, onder meer door de melodieën van de beiaard die tegelijk zullen klinken. Vervolgens kunt u kiezen. Maar of het nu de basiliek of de beiaard wordt, zet eens te meer de ogen en oren wijd open om schatten uit ons verleden te bewonderen.

Saint-Hubert - B2

ZATERDAG 26 EN ZONDAG 27/9 OM 14 EN 16 UUR

Reserveren niet nodig voor de landschapswandeling, maar wel verplicht voor de twee rondleidingen.

Afspraak aan de rue de la Glacière (tegenover het Home Herman, ingang aan de rue du Mont)

+32 (0)61 61 16 68 - +32 (0)478 30 29 50
aluzot@skynet.be - www.basilique-sainthubert.be

Van de religieuze muziek stappen we over naar de klassieke muziek. We trekken naar Attert, het charmante dorp langs de Nationale 4, dat rust aan natuur koppelt. En dat is niet verwonderlijk, want het is binnen deze gemeente dat het natuurpark van de vallei huist, met zijn 7.000 hectare en beschermd door de vzw 'Au pays de l'Attert'.

U vraagt zich wellicht af welk verband er is tussen deze vzw en de muziek?

Sylvie Hubert, directrice van het Natuurpark, vertelt het ons. *"In 2015 organiseren we onze 18de editie van het festival 'Musique dans la Vallée', maar voor het eerst werken we samen met het Weekend van de Landschappen. De twee evenementen hebben altijd tegelijk plaats, maar we konden niet anders dan ons aansluiten bij het nieuwe thema, de muziek."*

EEN UNIEK FESTIVAL IN DE PROVINCIE

"Het festival biedt zes muziekvoorstellingen aan (1/weekend). Het zoomt in op de stem en koren (meer dan de helft van het programma), die door orkesten worden begeleid. Het bijzondere is dat het grensoverschrijdend is, met concerten in de gemeenten Attert (kerk, cultureel centrum), maar ook in het Groothertogdom Luxemburg, in Beckerich, Ell, Préizerdaul en Redange. Dat maakt een toenadering en een versmelting van de culturen en van de muzikale smaken mogelijk."

ARTIESTEN VAN ALLE NATIONALITEITEN EN VAN NIVEAU

"De bedoeling is om de klassieke muziek en de wereldmuziek (gospel, flamenco, enzovoort) naar de dorpen te brengen. Veel inwoners uit de streek,

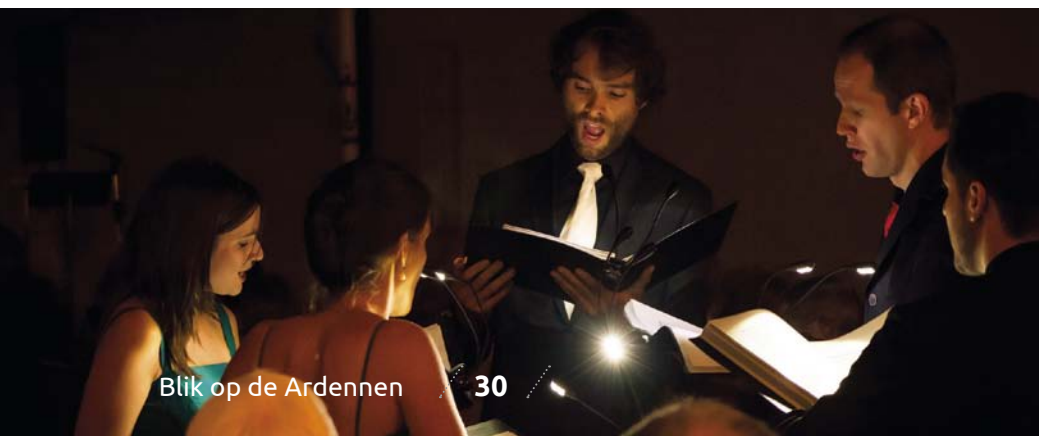
Luxemburgers en Fransen komen één of twee avonden lang genieten van het talent van de artiesten en van de schoonheid van onze landschappen. Of het nu gaat om een Russisch, Corsicaans, Oekraïens koor of om Belgische zangers en musici, telkens weer is de magie op de afspraak. We wilden een groter publiek bereiken, met improvisaties, voorstellingen voor gezinnen en met een pedagogische inslag. De jongeren zijn erg belangrijk en daarom geven we voorrang aan de opkomende artiesten uit de provincie."

Attert - D3

MUSIQUE DANS LA VALLÉE

Het gedetailleerde programma is te vinden op www.aupaysdelattert.be. Reserveren noodzakelijk.

Na de muziek an sich bekijken we de instrumenten eens van dichtbij. Met de hand gemaakte elektrische gitaren, beetje intrigerend niet? We komen meer te weten in het gezelschap van Lionel Maertens, een jonge snaarinstrumentenbouwer uit Wellen.

In het begin had hij eerder een boon voor slaginstrumenten. Zijn afstudeerwerk van de middelbare school zal hem een passie voor de rockmuziek bijbrengen. Lionel ontdekt op dat moment de heel specifieke klanken van de elektrische gitaar. Hij zal dit instrument nooit meer laten vallen en zal het zelfs helemaal uit elkaar halen om het beter te bestuderen. En waarom er zelf geen bouwen?

Eerst haalt hij zijn onderwijzersdiploma. Daarna schrijft hij zich in voor de nieuwe afdeling snaarinstrumenten aan het bedrijfsopleidingscentrum IFAPME in Limal (Waver), een fantastische kans.

Lionel kon zo zijn eerste twee 'parels' creëren: een akoestische en een elektrische gitaar. Hij speelt voor ons een stuk op deze laatste dat 'Fiera 7' heet, een Spaans stuk voor zeven snaren. Het minste wat we kunnen zeggen, is dat deze enkele noten in de war brengen. "Het heeft een monsterlijke, typische metaalklank waar ik dol op ben. Zijn klankkast van golvende esdoorn is gestroomlijnd als een wild dier. De Spaanse naam is een knipoog naar het land waar ik gewoond heb. Het is de

gitaar van mijn dromen, die ik helemaal zelf heb uitgedacht, net als alle volgende hoop ik."

Volgens hem moet een goede bouwer van snaarinstrumenten drie eigenschappen bezitten: passie, verbeelding en zin voor initiatief. Dat is wat Lionel zo bevalt in het ontwerpen, dat hij zijn creativiteit kan uitdrukken door zijn ideeën materieel vorm te geven. "Elk hout biedt zijn eigen klanken: spar is licht en geeft een membraan-effect, terwijl acajou zwaarder is en langere en warme trillingen oplevert."

HOE ZIET HIJ ZIJN ARDENNEN?

Als één van de weinige snaarinstrumentenbouwers in de streek, hoopt hij van zijn geografische ligging een troef te maken. "Ik overweeg niet om me in een grote stad te vestigen. Ik voel me goed in mijn streek, maar ik vind het jammer dat ze vaak ondergewaardeerd wordt. Onze ambachtslieden kunnen alleen maar winnen bij meer bekendheid. Mijn persoonlijke schouderriem werd trouwens ontworpen door een ambachtsman uit Redu. Ik zou zeggen dat wie hard zoekt in de Ardennen, altijd vindt."

EEN HOOFD VOL PLANNEN

Lionel zou graag echte gitaren fabriceren voor kinderen, niet het soort speelgoed dat in de handel te vinden

ZATERDAG 26/9 VANAF 14 UUR

Maison des Associations
rue de Beauraing, 172 - B-6920 Wellin

+32 (0)61 65 66 99 - info@haute-lesse.be
www.haute-lesse.be

Wellin - A2

is. "Een handgemaakte gitaar is een interessante investering want als het kind groter wordt, kan het instrument nog altijd mee als reisgitaar, die minder plaats inneemt dan een gitaar van standaardformaat."

Zijn liefde voor het onderwijs is daarom nog niet verdwenen. Hij hoopt zoveel mogelijk ervaring op te doen met zijn toekomstige bestellingen, om daarna zijn kennis en vakmanschap aan de volgende generaties te kunnen doorgeven.

HET WEEKEND

Lionel zal aanwezig zijn op de stand van de vzw 'Music Fund' om zijn knowhow en zijn talent te tonen. Met alleen maar enkele werktuigen zoals een lintzaag, een boor en een freesmachine zal hij enkele stappen in de fabricage demonstreren.

U kunt hem ook vinden in het 'Repair Café' van Redu en van Gedinne, waar hij als vrijwilliger herstellingen doet.

Lionel Maertens
liomaertens11@gmail.com

Foto's artikel © FTLB / E. Batter, F. Lardot - B. Delit - vzw Au Pays de l'Attert

Bernadette Delit is lerares wetenschappen op rust. Zowat tien jaar geleden beslist ze om een opleiding tot natuurgids te volgen. Onlangs ontdekte ze de 'groene' muziek. Dat wil zeggen dat ze luistert naar de wind in de bomen, de kabbelende rivier, de schreeuwen van dieren, enzovoort.

Bernadette is gespecialiseerd in kruidenkunde en in koken met planten en kent die planten en hun eigenschappen dus door en door. Trek in onverwachte smaken? Proef dan van de siropen op basis van oregano, tijm, pimperlief of klimmerkruid, of van de taarten of broden met vlierbessen.

WAT IS DAT PRECIËS, GROENE MUZIEK?

Dat is wandelen en natuurelementen oprapen om er instrumenten van te maken. Met de schelpen van slakken, takjes vlierbes of noten, kan je erg creatief zijn en nieuwe klanken uitvinden.

Het educatief centrum 'Centre d'Interprétation du Paysage' kon geen betere samenwerking bedenken voor het Weekend van de Landschappen. Met als achtergrond het Dromenpad (Sentier des Songses) in Antrogne, neemt Bernadette klein en groot (vanaf 8 jaar) mee voor een

natuurwandeling in een sprookjes-sfeer. Daarop volgt een miniconcert rond een legende, met instrumenten die de deelnemers zelf maakten.

Herbeumont- B3

ZONDAG 27/09 OM 14.30 UUR

Reserveren noodzakelijk

Afspraak: parking op de Grote Markt van Herbeumont (tegenover restaurant 'La Châtelaine') / GPS-gegevens: 49°46'50.00"N / 5°14'16.76"O

+32 (0)61 31 12 29 - info@semois-tourisme.be

Volledig programma van het **Weekend van de Landschappen** op
WWW.WEEKENDVANDELANDSCHAPPEN.BE

BOUILLON, LA « PERLE DE LA SEMOIS », VOUS OFFRE UN PATRIMOINE NATUREL ET HISTORIQUE UNIQUE EN ARDENNE,
POUR UNE JOURNÉE DE DÉCOUVERTE OU UN SÉJOUR DE RÊVE !

BOUILLON, DE « PAREL VAN DE SEMOIS », EEN UNIEK NATUURLIJK EN HISTORISCH ERFGOED,
IDEAAL VOOR EEN ONTDEKKINGSDAG OF EEN DROOMVERBLIJF IN DE ARDENNEN!

**ENTREPRENEZ UN FASCINANT VOYAGE SUR LES PAS DES CROISÉS!
EEN FASCINERENDE TOCHT IN DE VOETSPOREN VAN DE KRUISVAARDERS!**

LE CHÂTEAU FORT - DE BURCHT

Visitez le château fort, son ballet de rapaces et son exposition permanente « Scriptura » de la plume au PC (inclus dans le prix).

Bezoek de burcht en laat U bekoren door het ballet der roofvogels en de permanente tentoonstelling « Scriptura » van de veer tot de PC (inbegrepen in de prijs).

ARCHÉOSCOPE - GODEFROID DE BOUILLON

Un parcours spectacle truffé d'effets spéciaux vous ramène au temps de la première croisade, pour accompagner Godefroid de Bouillon en route vers Jérusalem.

Een grandioos audiovisueel spektakel doorspekt met speciale effecten, die u in het hart van de eerste kruistocht en de legende van Godfried van Bouillon onderdompelt.

T. : 0032 (0) 61 46 42 02 . WWW.BOUILLON-INITIATIVE.BE

T. : 0032 (0) 61 46 83 03 . WWW.ARCHEOSCOPEBOUILLON.BE

Combinez la visite de l'Archéoscope, du château et du Musée Ducal grâce au ticket combiné valable toute une année.
Combineer het bezoek van het « Archéoscope », het kasteel en het Hertogelijk Museum met een kortingskaart die een jaar geldig is.

★★★★ AUBERGE D'ALSACE HÔTEL DE FRANCE

PROMOTIONS TOUTE L'ANNÉE

30 CHAMBRES SPACIEUSES,
AVEC BAIN OU DOUCHE,
SÈCHE-CHEVEUX, WC PRIVÉ,
ASCENSEUR, WIFI, TV, MINI BAR.

SÉMINAIRES
ACCUEIL DE GROUPE
PENSION & DEMI-PENSION
FORAITS MID-WEEK
SALLE AGRÉABLE POUR LES AUTOCARISTES
AMBIANCE FAMILIALE
SALLE DE JEUX POUR ENFANT

PROMOTIES GEDURENDE HET HELE JAAR

30 RUIME KAMERS MET BAD EN
DOUCHE, HAARDROGER, PRIVÉ WC,
LIFT, WI-FI, TV EN MINI BAR
SEMINARIES
OPVANG VAN GROEPEN
VOL PENSION & HALF PENSION
MID-WEEK ARRANGEMENTEN
AANGENAME ZAAL VOOR AUTOCARCHAUFFEURS
FAMILIALE SFEER
SPEELZAAL VOOR KINDEREN

BELGIQUE

FAUBOURG DE FRANCE 1 & 3 — B-6830 BOUILLON
TÉL. 00 32 (0) 61 46 65 88 — 00 32 (0) 61 46 60 68 — FAX. 00 32 (0) 61 46 83 21
MAIL : INFO@AUBERGEDALSACE.BE

WWW.AUBERGEDALSACE.BE — WWW.HOTELDEFRANCE.BE

BELGIË

In de voetsporen van de BEELDENJAGERS

De Ardennen verwonderen elke dag weer al wie er woont en leeft. De natuurlijke omgeving inspireert, voert mee en betovert zelfs. Iedereen vindt het fijn om op stap te gaan, gewapend met een fototoestel, en een moment natuur vast te leggen, om het te delen en er later zelf met plezier aan terug te denken. Bij sommigen werd het een heuse passie. Zodanig zelfs dat

ze vandaag echte professionele dier- en natuurfotografen zijn. Zij trekken door heel Belgisch Luxemburg om de wereld te tonen hoe wondermooi de Ardennen wel zijn. Zoals bijvoorbeeld Olivier Embise, Philippe Moës en Philippe Toussaint. We horen uit hun eigen mond hoe die passie groeide en groeide, van de eerste 'klik' tot vandaag.

Van FOTOGRAAF tot AMBASSADEUR

De fotografen van Belgisch Luxemburg zijn, soms zonder het zelf te weten, ware ambassadeurs van een tijdperk en van een grondgebied. Hun grote voorbeeld is Edmond Dauchot, de dichter en fotograaf die voor altijd de sporen van de vroegere Ardennen achterliet. Philippe Moës, Philippe Toussaint en Olivier Embise namen de fakkel over, als getuigen van de Ardense natuur in hun eigen tijd.

Olivier wil de schoonheid van de Ardennen onthullen. Dat doet hij zowel met foto's van landschappen als van dieren: *"Ik tracht de mensen te laten zien hoe mooi onze contreien wel zijn. Zo krijgen ze zin om naar hier te komen, om meer te ontdekken. Maar zeer egoïstisch denk ik eerst en vooral aan mijn eigen plezier. Vaak zijn mensen verbaasd over de rijkdom van de Ardennen als ze mijn foto's zien. Ze zeggen me geregeld: "Hebben wij dat hier? Dat had ik nooit gedacht". Dat verruimt de blik van mensen."*

Maar we willen nu vooral meer weten over de kijk van deze natuur- en dierenfotografen zelf.

Olivier
EMBISE

Na enkele jaren in de drukke hoofdstad om zijn communicatiestudies af te ronden, keert Olivier al snel terug naar zijn Ardense heuvels. Sindsdien werkt hij voor het 'Centre Régional d'Initiation à l'Environnement' van Le Fourneau Saint-Michel als natuuranimateur. Voor foto's gaat zijn voorkeur naar wat hij dagelijks ziet: achter in de tuin, de wilde haag, de poelen en teelten langs het dorp, de bosrand of het diepe woud.

Philippe
TOUSSAINT

Philippe Toussaint is al, en hij zal ons de uitdrukking vergeven, een 'oude rot' in de kleine wereld van beeldenjagers. Hij woont in Lamorteau in de Gaume en begon op zijn twaalfde al foto's te maken, die hij toen nog zelf ontwikkelde. Zijn vader, die correspondent was bij het blad 'Le Sillon Belge', verzorgde zelf de teksten en foto's van zijn reportages: *"Hij was mijn voorbeeld. En zonder mij echt te pushen, heeft hij mij de weg getoond ..."* die Philippe vandaag nog altijd volgt.

Philippe
MOËS

Hij is al even discreet als bescheiden. Toch behoort Philippe Moës tot de referenties op het vlak van dieren- en landschapsfoto's. Hij oogst veel lof voor zijn foto's, maar ook voor zijn teksten. Na "Au nom du cerf", zijn laatste werk dat hij samen met Gérard Jadoul publiceerde, denkt hij al aan een negende boek. Ook dit wordt ongetwijfeld een niet te missen boeiende weerslag van zijn kennis en ervaring als boswachter en fotograaf. Hij weet dan ook altijd de juiste toon aan te slaan.

Een landschap, een boom, een dier fotograferen kan op duizend-en-één manieren, want de aanpak van een fotograaf is eigen aan zijn persoonlijkheid. Ook al hebben ze banden met elkaar, hun activiteit oefenen ze per definitie alleen uit. Zoals Olivier zelf zegt: *"We wisselen grif tips onder fotograferen uit. Als ik een vossenhol ontdek en ik weet dat het een andere fotograaf plezier zal doen, dan laat ik hem dat graag weten. Maar deze passie is moeilijk met andere mensen te beoefenen. Alleen al door de tijdstippen en de lange uren. En je moet ook erg stil kunnen zijn. Met twee maak je altijd meer lawaai en ben je dus minder efficiënt."*

En dus vroegen we Philippe en Olivier om hun persoonlijke stijl voor ons te beschrijven.

IEDER ZIJN STIJL

Tussen AFWISSELING en SFEER

Philippe T.: *"Soms hoor ik dat mijn foto's herkenbaar zijn. Ik hou van de verscheidenheid van onderwerp en sfeer. Ik ben vooral op zoek naar het ongewone. Vlug, vlug een foto nemen, is mijn ding niet. Dat betekent dat ik de juiste hoek moet zoeken en met nog tal van andere aspecten rekening moet houden. Zo heb ik orchideeën in macro gefotografeerd, maar ook met de telelens. Deze werkwijze met verschillende toestellen en lenzen maakt dat ik mijn onderwerpen beter tot hun recht kan doen komen."*

www.philippetoussaint.com

Tussen CONTRAST en NEDERIGHEID

Olivier E.: *"Esthetisch gezien, hou ik van donker en licht, dat spel van contrasten in de vroege ochtend en als de nacht valt. Een 'Olivier Embise'-stijl bestaat niet. Ik ben beïnvloed door de goede fotografen uit de buurt, zoals Philippe Moës en Vincent Munier in Frankrijk, wiens werk ik erg waardeer terwijl ik wel nog lichtjaren van hun niveau verwijderd ben. Ik geniet er al erg van om in contact met de natuur te zijn. Als ik dan met mooie foto's naar huis kom, des te beter..."*

www.olivier-embise.be

Tussen LICHT en GEVOEL

Philippe M.: *"Ik kan dat moeilijk zelf zeggen. Mijn voorkeur gaat naar sfeerbeelden. Ik speel met kleur. Ik zoek naar ongewoon licht, kleurige nevels en dus wat ik dierenlandschappen noem. Ik hou niet zo van close-ups, hoewel ze voor een originele mimiek kunnen zorgen. Ik heb altijd de neiging om het onderwerp in zijn eigen milieu te verkiezen, met bijzonder licht. Voor mij moet er gevoel uitgaan van een beeld."*

www.photo-moes.be

P. 35-36 : PH. TOUSSAINT

1.	2.	1 : PH. MOËS
	3.	2 : O. EMBISE
		3 : PH. TOUSSAINT

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

1 : PH. TOUSSAINT
2 - 3 : PH. MOËS
4 : O. EMBISE

De fotografen en hun SPEELTERREIN

DE NATUUR, hun tweede thuis

Mensen als Philippe en Olivier brengen uren, dagen en soms zelfs nachten door midden in de natuur. Een groot voordeel is dat je de natuur als een bevoorrecht toeschouwer kan zien, maar het nadeel is dat je lange tijd weg bent van de mensen uit je omgeving. Dat is onder meer een prijs die je voor deze passie moet betalen.

Zoals **Olivier** zelf zegt, brengt een natuurfotograaf veel tijd door met een geschikt plekje zoeken, op de uitkijk staan, zitten of liggen. *"We blijven soms lang ter plaatse, voor een resultaat dat niet altijd overtuigt. En als je slaagt in een fraaie foto, wil je nog een betere (lacht). De tijd die je aan dierenfotografie besteedt, is niet te verzoenen met een normaal gezinsleven. Wanneer ik talloze avonden doorbreng in een hoekje van het bos, terwijl ik weet dat mijn gezin op me wacht, dan voel ik me toch schuldig. Gelukkig vind ik het ook erg leuk om foto's rondom mij te nemen. Maar na een tijdje wil je wel eens iets anders dan voor de tiende keer die zelfde vossen. En dan moet je verder weg."*

Omdat ze zoveel tijd doorbrengen in de volle natuur zijn deze fotografen getuigen van de evolutie in die natuur. Niemand is beter geplaatst dan **Philippe Toussaint**, die boswachter is op het departement Natuur en Bossen, om daarover te praten: *"Ik leer nog elke dag bij over ons milieu, over de planten en over het bos zelf. In het bos zijn bepaalde boomsoorten ziek, zoals de es. Schimmels knippen de houtvaten dicht, zodat het sap niet meer verder kan vloeien. Zo*

zal deze soort misschien verdwijnen uit onze streken. Het is echter een waardevolle boom die uitgevoerd wordt naar China, waar er afgewerkte producten van gemaakt worden. Het is erg soepel hout, waarvan onder meer hockeysticks worden gemaakt. Ook de esdoorn kampt met dit probleem. En dat nadat de spintkever al veel schade aanrichtte aan de beuk. Is hier de klimaatopwarming al de oorzaak? De zure regen? We hebben niet meer dezelfde natuur als 20 jaar geleden. De flora houdt zich echter goed. Ik heb overal in Europa foto's genomen van orchideeën om een inventaris te maken van de meeste soorten. Deze mooie planten stellen het goed, ook al worden ze soms geplukt om in een tuin te gaan staan, waar ze echter nooit zullen bloeien. We moeten daarom goed uit de ogen kijken. Wie ze plukt, kan een boete tot 10.000 euro krijgen voor de zeldzaamste soorten, die natuurlijk ook het meest gegeerd zijn".

De wondere ARDENNEN

Philippe Toussaint woont in de Gaume, maar Philippe Moës en Olivier Embise zijn afkomstig van de Ardennen. Welke relatie hebben ze met die Ardennen die ze jaar na jaar blijven fotograferen?

Olivier noemt zichzelf een Ardenner in hart en nieren: *"De Ardennen zijn één groot speelterrein voor mij. Ik zie mij nergens anders in België wonen. Hier zijn nog ongerepte hoekjes te vinden. Zo kan je nog hopen op een mooie ochtendnevel of op bijzondere verrassingen, zoals wanneer je terwijl je wacht op een hert plots een wilde kat ziet verschijnen. Elke uitstap is weer anders, van dag tot dag en van seizoen tot seizoen."*

Olivier mag dan de Ardennen al vele jaren doorkruisen en dezelfde diersoorten op de gevoelige plaat vastleggen, hij is het nog lang niet beu. *"Ik vergelijk mijn beleving met acteurs die hun stuk tientallen keren opvoeren, maar telkens voor een ander publiek en in een sfeer die anders is op elke plek. Ook al heb ik al honderd keer een hert of een vos gezien, toch is het nooit hetzelfde. Het kan vreemd klinken om zo gemotiveerd te blijven. In de lente zou ik bijvoorbeeld de afspraak met de jonge vosjes voor geen geld willen missen. Idem dito voor de waterjuffers in de zomer, de braamperiode in de herfst en de noordelijke vogels in de winter. Als ik een dergelijke afspraak mis, heb ik daar altijd spijt van en kijk ik erg uit naar het volgende jaar."*

Een KRITISCHE BLIK

Philippe Moës is ook dol op de Ardennen en zet zich in voor het behoud van het milieu. Hij geeft toe dat de Ardennen hem erg inspireren en blijven inspireren. Daarom ging hij er ook wonen, te midden van dun bevolkte ruimtes en waar de natuur zich nog beter kan uitdrukken dan waar ook. Die natuur blijft hem betoveren en verrast hem nog elke dag, maar hij is bezorgd om wat kan komen. *"Sommige dingen blijven mij verwonderen. Gelukkig maar. Natuurlijk kijk ik met een zeer kritische blik, die me helaas niet zo optimistisch stelt voor de toekomst van onze natuur en van de planeet in het algemeen. Ik geef toe dat dit pessimisme mij aantast. Daarom blijf ik bijvoorbeeld betrokken bij het Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan van mijn gemeente en bij een aantal vzw's die rond natuurbehoud werken."*

Zijn foto's zijn uiteraard erg mooi, maar Philippe Moës heeft vooral een educatieve bedoeling. Dat maakt hij onder meer duidelijk in de teksten bij zijn beelden. *"Er is nog enorm veel te doen met de lokale onderwerpen. Er is vooral veel te tonen en uit te leggen, om te blijven sensibiliseren voor ons natuurbehoud. Ik heb altijd veel belang gehecht aan de tekst. Mijn boeken zijn niet beperkt tot beelden. Ik heb er steeds een betekenis aan willen geven, ook al gaat deze soms schuil achter de beelden zelf. Ik besef heel goed dat het nodig is om veel dingen uit te leggen aan de mensen. Sommige boodschappen komen niet goed over. Er is nog veel onaangepast gedrag, niet zozeer uit moedwilligheid maar door een gebrek aan kennis. Als ze uitleg krijgen, begrijpen de mensen het meestal. Dat stel ik vast tijdens mijn stages."*

ENKELE GEHEIMPJES

1. 2. 3.
4.

1-2: PH. TOUSSAINT
3-4: O. EMBISE

Onze dierenfotografen maakten intussen al heel wat mee. Soms kwamen ze op hun weg een das tegen, of een hert of vosjes. Allemaal herinneren ze zich nog een onwaarschijnlijke ontmoeting tijdens een uitstap. Ze vertellen ons enthousiast over hun favoriete dieren ...

DASSEN en VOSSSEN

Philippe Toussaint: *"Vorig jaar ontdekte ik een dassenhol. Een jaar later keerde ik terug. Ze komen meestal buiten in de vooravond, zo rond 18 tot 19 uur. Ik dacht dat ik te vroeg op het seizoen zou zijn, maar plots zag ik vier jongvolwassen vossen verschijnen. Ze gingen zitten, net als mensen en begonnen aan hun toilet en gingen elkaar ontluizen. Ik vond het een geestig tafereel en moest er binnensmonds om lachen. De das is een interessant dier, met bijzondere houdingen en mimieken. Na hun toilet gingen ze elk hun eigen weg om eten te zoeken tussen de dode bladeren en om te smullen van een kadaver. Ik hou ook erg van vossen, vooral de jongen die plots opschrikken als ze een mens zien opduiken zonder camouflage. De volwassene is wantrouwiger, discreet en sluw. Hij zal afleiden. De vos weet maar al te goed dat hij op de zwarte lijst van de mens staat."*

in de naam van het HERT

Philippe Moës: *"Au nom du cerf" is de titel van wat je een levenswerk kan noemen. Hij publiceerde het samen met Gérard Jadoul, die al 40 jaar een grote passie koestert voor herten. Sommige herten volgden ze zelfs meer dan tien jaar. Volgens Philippe is dit boek op drie manieren te lezen.*

Eerst geef je alle aandacht aan de zowat puur esthetische beelden, ten tweede is er het natuurlijk dat de geschiedenis schetst van een twaalfstal herten die gevolgd werden en tot slot is er de meer filosofische tekst die uiteenzet hoe dezelfde auteurs de relaties tussen het hert en de mens in onze regio's zien. Ze vullen elkaar heel goed aan, wat dit boek nog boeiender maakt. Het is dan ook niet te verwonderen dat het bekroond werd door "Connaissance de la chasse", een Frans tijdschrift dat hoog aangeschreven staat bij de jagers van goede wil.

NIEUWSGIERIG als een VOSJE

Olivier Embise : *"Ik herinner me een heel tof moment dat ik met een vosje deelde. In de winter had ik een goed verlicht hol ontdekt. Ik wachtte ongeduldig op de lente. Ik bracht er heel wat tijd door en stapelde de valse hoop en frustraties op. Na een twaalfstal bezoeken zat ik op een keer goed verborgen en weggestoken in een haag toen ik plots moeder vos het nabijgelegen veld zal oversteken in het gezelschap van drie vosjes die elkaar speels liepen te bijten. De moeder kwam recht op mij af. Ze was nog maar tien meter van mij verwijderd toen ze plots gewaar werd dat er iets niet klopte. Ze sloeg dan een andere weg in en liep verder met twee van haar drie vosjes. De derde, die herkenbaar was aan zijn gesplitste oor, was duidelijk de nieuwsgierigste en wilde wel eens weten wat die grote massa was. Hij rook eraan, kroop onder het net door en kwam naast mij zitten. Hij bekeek me en begon aan mijn camouflage te bijten en dan aan de koolstof van de houder. Hij proefde aan alles wat hij onder zijn tandjes kreeg. Maar plots werd hij het beu en ging op zoek naar zijn familie..."*

EEN GOEDE FOTO IS EEN KUNST

"Als ik nu bekijk wat ik vijf jaar geleden maakte, vind ik dat het niet veel voorstelt. Ik weet dat ik over vijf jaar hetzelfde zal denken over mijn foto's van vandaag. Het doel is om altijd beter te doen, binnen de limieten van de beschikbare tijd." Dat horen we van **Olivier Embise**, als we hem vragen wat hij een goede foto vindt. Het is een moeilijke vraag. Misschien zelfs nog meer als het om dieren- en landschapsfoto's gaat.

Zijn kneepje: *"Een staander is erg handig. Je belast je armen minder, maar je beperkt vooral vage beelden door beweging. Als je een foto bekijkt op het kleine scherm van het toestel, denk je dat het beeld zuiver is. Maar dat valt tegen als je het op het computerscherm ziet. 99 keer op 100 werk ik met een voet, zowel voor breedbeeld als voor close-ups, met de telelens of zelfs met een macro ... Dat vermijdt veel wazige beelden."*

Voor **Philippe Moës** is een foto ideaal als ze hem meteen een 'wauw' ontlokt. Dat gebeurt maar enkele keren per jaar.

Hij onderscheidt verschillende types beelden: geschikt als documentatie (tienduizenden per jaar), geschikt voor een boek (enkele tientallen per jaar, als het een goed seizoen was), geschikt voor een tentoonstelling (tien tot twintig op een jaar). De beelden van voldoende hoge kwaliteit voor internationale wedstrijden op een jaar zijn op de vingers van een hand te tellen en natuurlijk zijn er maar weinig die zo ver geraken.

"De beste beelden vragen voorbereiding en ook wel geluk. Het lukt meestal pas na veel pogingen op dezelfde plek, behalve bij grote uitzondering. Je moet geloven in je geluk en het ... in de hand werken! Je hoort vaak zeggen dat de natuur- of dierenfotograaf veel geduld heeft. Ik noem dat eerder doorzettingsvermogen."

Zijn kneepje: *"Ik raad altijd aan om zich vooraf te verdiepen in de te fotograferen onderwerpen, alvorens zich op het terrein te wagen. Te meer daar we vandaag over een hele waaier instrumenten beschikken om dat te doen: tijdschriften over natuurfotografie, waarvan twee Franse en heel wat in het Engels, websites, blogs... Wie zich vandaag wil documenteren kan tien keer sneller leren dan toen ik zelf begon 25 jaar geleden. Ik beveel ook sterk aan om analoge fotografie te vergeten, ook al haken enkele 'ambachtelijke fotografen' er weer bij aan. Voor dierenfotografie is dat niet redelijk."*

Een geslaagde foto is voor **Philippe Toussaint** "een geheel van elementen, zoals een goede houding van het dier, met indien mogelijk een beweging en vooral optimaal licht. Want het licht maakt de foto. Onlangs heb ik nog een bos vastgelegd dat opdook uit de nevel als uit een oceaan van watten. Het lijkt wel een foto van heel andere streken in de wereld."

Zijn kneepje: *"Liefhebbers denken vaak dat een foto op het middaguur goede resultaten zal opleveren. Maar de zon is dan verpletterend en de foto zal nooit geweldig zijn, want er is dan gewoon te veel licht en licht verdoezelt details. Verkiez eerder het wazige ochtend- of avondlicht. Het licht moet de sfeer van de foto scheppen. Dat geldt vooral voor de ochtend, met de eerste zonnestralen. De natuur verwent ons ook af en toe met een fantastische zonsondergang. Nog een tip? Geduld hebben. Wie te snel wil gaan, haalt zelden een goed resultaat."*

PHILIPPE TOUSSAINT

PHILIPPE MOËS

OLIVIER EMBISE

HUN LIEVELINGSFOTO

Als ze er dan toch eentje moeten uitkiezen ... Op welke foto uit hun hele verzameling zijn ze het meest trots? Het antwoord krijgen we in beeld natuurlijk, zoals van een goede fotograaf te verwachten is.

Ph. Toussaint geeft toe dat hij toch wel fier is op zijn foto van vlinders die in de prijzen viel op een internationale wedstrijd in Engeland. Hij heeft ook een zwak voor de kleurige foto van een forel op het wateroppervlak. *"Daar heb ik veel tijd in gestoken. De forel zat onder een boom verscholen en er vielen op diezelfde plaats insecten naar beneden. Het was zaak om op het juiste moment te klikken, zijn beweging en de golf die hij op het water tekende te vatten. Ik heb het daarna nog eens geprobeerd, maar beter is het nooit geworden."*

Op de huidige favoriete foto van **Ph. Moës** staan hinden in de veenmist. *"Dit beeld komt uit mijn laatste boek. Het heeft heel veel waarde voor mij. Het is een dierenlandschap zoals ik het graag heb. Maar buiten het decor en het licht dat me na aan het hart liggen, heeft deze foto voor mij ook die bijzondere smaak van de beloning. Om deze foto te maken, moest ik om twee uur opstaan, 100 minuten met de auto rijden, dan nog eens 40 minuten fietsen en twee uur*

"Cheval vapeur, travail équestre en forêt"

van Philippe Moës

In 2013 resten er niet meer dan enkele tientallen professionele uitslepers die met paarden werken, zowel in België als in Frankrijk en andere West-Europese landen. Nochtans kan het werk met paarden in het bos, in bepaalde omstandigheden, nog altijd rendabel zijn. Het kan echter vooral onovertroffen voordelen bieden op het vlak van milieu, energie en ook voor de maatschappij. In zijn eigen woorden en met zijn eigen beelden richt Philippe Moës de schijnwerper op deze schaduwwerkers, die een ander lot dan de vergetelheid verdienen.

stappen om dan eindelijk bij zonsopgang ter plekke te kunnen zijn... In de hoop op mist. Natuurlijk is er 'normaal' geen mist en ook geen dier of maar één van beide ... "

O. Embise : *"Vorige winter lag er veel sneeuw en ik had op leuke foto's gehoopt. In het bos viel echter niet veel te 'zien' op dat vlak. Op een dag vertelde een vriendin mij echter dat ze meende watersnippen te hebben gezien. Dat zijn discrete dieren die in onze streken niet veel voorkomen. Met mijn verrekijker heb ik er tot nu toe zo'n dertig gezien. Ze zijn meestal bruin en kunnen zich dus normaal goed verbergen in de natuur. Maar door de sneeuw waren ze goed te zien. Ik wist niet of ze schichtig waren en dus nam ik mijn eerste foto's van ver. Dan heb ik mij in een laken gehuld en ben ik als een grote slak dichterbij gekropen. Drie uur later was ik bijna bevroren, maar wel heel dichtbij. Dat was onverhoopt! Het witte sneeuwdecor bood mij een uitgezuiverde kant en details van hun verenkleed ..."*

BONUS × 2
Blik op de Ardennen

* Ontdek als toemaatje de FAVORIETE FOTO VAN VIJF NATUURFOTOGRAFEN van Belgisch Luxemburg

* TE WINNEN!

Boeken van Philippe Moës en Olivier Embise
Uitg. Weyrich (www.weyrich-edition.be)

GA NAAR
<http://blik-ardennen.luxembourg-belge.be>

"Rendez-vous derrière chez nous"

van Olivier Embise en Pierre Strijckmans

Dit boek is het resultaat van vele jaren kijken, wachten en volhouden. Het is ook te danken aan het mooie bondgenootschap tussen de auteurs, Olivier Embise en Pierre Strijckmans, die dezelfde passie delen – een geloof bijna –, namelijk de natuur. De passie voor het mooie seizoen, de passie van elke dag, van elk ogenblik die ze met hun lens en hun woorden tonen als eenvoudige maar evengoed sublieme magische momenten, als vluchtige en broze momenten. Evenveel uitzonderlijke afspraken waarop ze u uitnodigen met een nederig en oprecht plezier, niet naar de andere kant van de wereld, maar binnen het bereik van de ziel en de blik: vlak achter u.

En VERDER

Wilt u nog meer weten over de fotografen van Belgisch Luxemburg? Hier zijn enkele tips.

De wandelingen op ontdekking van de natuurfotografie op groot formaat. Folder beschikbaar in de toeristische onthaalcentra van de betrokken gemeenten.

1. Op ontdekking van de natuurfotografie op groot formaat **'Paysages et créations'** (Landschappen en Creaties). Langs 10 luswandelingen in de gemeente Érezée en in Wéris staan meer dan 150 natuurfoto's op groot formaat opgesteld. U ontdekt er de foto's van **Gérard Bissot, Martin Dellicour, Olivier Embise, Anne Ginetti, Jean-Marie Martin** en Jacques Wagener.

VZW "rencontres-photo" - Jean-Marie Martin
info@rencontres-photo.be

2. **Het Grote Woud van Saint-Hubert** stelt 330 foto's ten toon op 14 opmerkelijke locaties in de gemeenten **Redu, Nassogne, Saint-Hubert, Tenneville** en **Wellin**. Meer dan 30 fotografen uit heel Europa tonen hun werk in het 'Grande Forêt de Saint-Hubert'. Deze natuur- en dierenfotografen zijn grote specialisten ter zake. Ze nodigen u uit om hun emoties te delen met een selectie van het beste van hun werk. De kans bij uitstek om nader kennis te maken met de natuur van hier en elders, via een onderdompeling in een fotobad vol zuurstof.

www.lagrandeforetdesainthubert.be

 [lesetesdelaphoto](https://www.facebook.com/lesetesdelaphoto)

© M.-F. Libert

De stages van Philippe Moës

Elke zomer organiseert Philippe Moës drie stages om de natuur en dieren te leren fotograferen. Ze lopen twee dagen in het 'Hôtel des Roses' in Libin, ten voordele van de vzw "Nat-Eveil". Tijdens deze inwijding in de natuurfotografie komen de landschappen, dierenfotografie en macrofotografie aan bod.

www.photo-moes.be

1: PH. MOËS
2: O. EMBISE

Uw toeristische dag in ...

Saint-Hubert

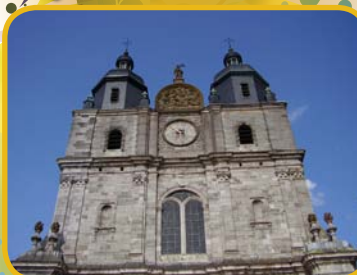

Wandelingen

Activiteiten

Historisch Erfgoed

Streekgerechten

Richard Mignolet • +32 (0)498/57.37.08 • info@ardenneplaisir.be • www.ardenneplaisir.be

 IMPRIbeau > ENTREPRISE GRAPHIQUE

STUDIO GRAPHIQUE

IMPRESSION OFFSET

IMPRESSION NUMÉRIQUE

IMPRESSION UV TOUS SUPPORTS

FINITION

Sur Indigo

 Beauplateau 1 – 6680 Sainte-Ode

 +32 (0)61 68 88 35

 +32 (0)61 68 86 87

 info@impribeau.be

> surfez sur www.impribeau.be

 Impribeau arrive sur Facebook !

ARDENS VAKMANSCHAP

Tekst: Françoise Lutgen

Op 18 september vindt in de oude NMBS-werkplaatsen van Stockem een groot modedefilé plaats. De ontwerpers van de creaties zijn allemaal afkomstig uit Belgisch Luxemburg of werken er. Dit evenement van formaat geeft de klinkende aftrap van de eerste Lux Fashion Week, een hele week in het teken van creativiteit en mode in onze provincie. Op het defilé volgt dagelijks een uitgebreid en gevarieerd programma, van 19 tot 27 september. Plaats van het gebeuren is het 'Palais', het vroegere justitiepaleis, dat nu helemaal in het teken staat van kunst en cultuur. Tijdens deze herfstontmoeting in Aarlen draait alles rond schoonheid, mode en creativiteit!

We
zijn
in de
mode

De ontwerpers van de **LUX FASHION WEEK**

18/09 om 20 uur: Defilé van de ontwerpers in de oude NMBS-werkplaatsen van Stockem/Aarlen.

20 en 21/09: De pop-upboetiek in het Paleis in Aarlen, creaties van de ontwerpers/stylisten van sieraden en modeaccessoires / defilé van de creaties van leerlingen van het INDA (Institut Notre-Dame Arlon)

Van 22 tot 27/09: workshops, lezingen, films, defilé van kapsels ... in het Paleis in Aarlen.

www.luxfashionweek.be

+32 (0)63 21 28 69

De NMBS-werkplaatsen van Stockem

Een modedefilé in oude werkplaatsen van de Belgische Spoorwegen ... het is eens iets anders. Voor veel Aarlenaren uit de buurt blijft een waas van geheimzinnigheid hangen rond de NMBS-ateliers van Aarlen/Stockem. Deze industriële ruimtes van baksteen en beton werden in 1929 gebouwd. Tot voor kort klonk hier nog het geluid van ronkende locomotieven en allerlei onderhouds- en herstellingsmachines.

De hal waar het defilé op 18 september plaatsvindt, is al zowat twintig jaar niet meer echt in gebruik, maar voor het evenement mogen enkele locomotieven die er nog staan,

Schetsen en platen die Manon Peuteman maakte voor haar onderzoek en de voorstelling van haar afstudeerwerk 'Cerf-moi' - Herfst 2014-2015.

De foto van de affiche van de Lux Fashion Week werd gemaakt in de werkplaatsen van de NMBS waar het defilé van 18 september zal plaatsvinden. De mannequin draagt een "geweimasker" dat Manon Peuteman voor haar afstudeerwerk maakte.

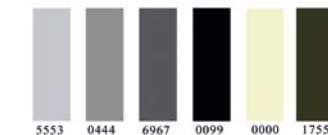
Manon PEUTEMAN

[JULIA]

Manon is al van kindsbeen af omringd door kunst. Haar moeder beeldhouwt en schildert en haar vader is een talentrijk fotograaf. Zij wijden haar in de kunst in, in alle vormen. Ze gaat al snel naar de Academie voor Schone Kunsten van Aarlen. In 2014 behaalt Manon haar diploma aan de 'Haute Ecole Francisco Ferrer' (Brussel). Vandaag werkt ze voor Blondifox in Londen*. Tegelijk ontwikkelt ze haar eigen gamma onder de naam 'Julia'. Het is aangenaam praten met deze jonge, vastberaden en beminlijke ontwerpster.

In juni 2014 stelde u als afstudeerwerk een herfst-wintercollectie voor onder de titel 'Cerf-moi'. Was dat enkel een woordspeling of zit er een ander verhaal achter?

"Voor dat werk mocht ik vrij het thema kiezen. Maar dat is ook lastig. Als studente in Brussel ging ik vaak met de trein terug naar huis in Aarlen. Onderweg was ik gefascineerd door de bossen van de Ardennen en hun vele groentinten. Ik heb die natuur nodig om te herbronnen en mijn creativiteit de vrije loop te laten. Deze collectie ontstond uit dit evenwicht dat de natuur mij geeft. De naam '**Cerf-moi**' ** leek me dus erg geschikt. Ik hou inderdaad van woordspelingen, maar het gaat ook wel over de band die ik met deze streek heb."

Kunt u kort iets vertellen over uw werk als ontwerpster?

"Ik ontwerp een kledingstuk pas na veel denkwerk. Ik wil iets anders dan anders ontwerpen. Zo ontwerp ik bijvoorbeeld een jas die niet gewoon een jas is, maar een stuk met verschillende onderdelen die op zichzelf kunnen gebruikt worden: als jasje, als rok, met omkeerbare elementen, ... Dat vraagt veel praktische kennis en een grondige analyse van de afwerkingen. Ik hou van dit principe dat je verschillende dingen kan doen met een kledingstuk. Zo kan wie het draagt er een persoonlijke toets aan toevoegen, op basis van de elementen die ze er aan koppelt."

U hebt toegezegd om mee te doen aan het defilé van de Lux Fashion Week. Hoe beleeft u dit avontuur?

"Ik ben superenthousiast, maar ook nogal gestrest. De dingen hebben een indrukwekkende vorm aangenomen. Mijn eerste defilé als beroeps, dat is natuurlijk fantastisch. Maar het legt natuurlijk een zekere druk op mij. Ik zal op de eerste plaats mezelf blijven, in de hoop natuurlijk dat het publiek mijn werk kan smaken!"

www.juliapeuteman.com

* Blondifox is een chique en ludiek Frans merk dat in Londen gevestigd is.

** Cerf is Frans voor hert, maar wordt uitgesproken als 'sers', de gebiedende wijs van (be)dienen, de titel kan dus verstaan worden als 'bedien mij' of 'dien mij tot iets'.

weer even pronken. Het werd een uitdaging van formaat voor de organisatoren. Aan de ene kant moet de sfeer bewaard blijven van een duidelijk industriële omgeving zonder voorzieningen voor bezoekers, maar tegelijk moet een show van topniveau worden opgevoerd.

Er moest en moet dan ook heel wat gebeuren: water en elektriciteit aanvoeren, sleuven van 60 meter lang opvullen, een podium bouwen, een lange catwalk aanleggen, een gepast onthaal van het publiek organiseren, loges inrichten voor negen ontwerpers en hun horde van modellen, kappers, make-upkunstenaars (deze zowat 150 mensen zullen opgevangen worden in acht grote legertenten), een elegante barhoek inrichten voor de afterparty ... Alles werd nauwgezet onder de loep genomen en opgelost. Het wordt op 18 september een drukte van jewelste in deze ateliers, allemaal om de ontwerpers en hun creaties optimaal tot hun recht te doen komen!

Achter de merknaam Général Guérissse gaat een hardwerkende en dapperere 28-jarige ontwerpster schuil. Kathleen is afkomstig van Tenneville en behaalde in 2007 haar diploma van ontwerpster/modelleerster aan de 'Haute Ecole Francisco Ferrer'. *"Een modeschool stelt hoge eisen. Drie jaar lang heb ik heel hard moeten werken. Ik had de keuze gemaakt om geen naaister aan te werven om mijn projecten uit te voeren en ze van a tot z helemaal zelf te maken. Het is de beste manier om de technieken en het vakmanschap te leren beheersen."*

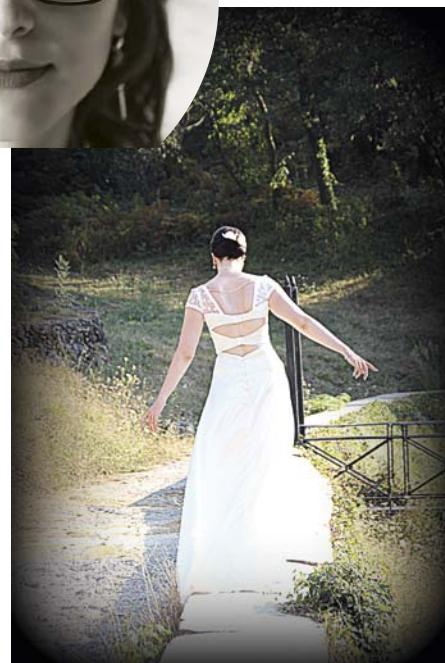
Kathleen GUÉRISSE [GÉNÉRAL GUÉRISSE]

Met haar diploma op zak, stapt ze in de harde wereldwereld. Starten als ontwerpster gaat niet van een leien dakje! Dat schrikt Kathleen niet af. Ze stroopt de mouwen op en voltooit met vlag en wimpel een opleiding directiesecretariaat. Vandaag ontvangt Kathleen haar klanten in haar atelier in Bastenaken, na haar dag op kantoor of tijdens het weekend. Haar kleine bedrijf is haar toevluchtsoord en haar droom. Ze ontwerpt avond-, stads- en bruidsjurken en ook herenjassen. Ze staat zelf in voor iedere etappe in de creatie van alle unieke stukken, die vervaardigd worden in mooie 100% 'made in Belgium' stoffen. Haar stijl? Een poëtische en subtiële mengeling van Belle Epoque en Dolle Jaren, met hier en daar een moderne toets. Het is een origineel samenspel waarin lingerie, sieraden en accessoires die ze zelf ook creëert een uitgekende plaats krijgen.

generalguerisse

<http://generalguerisse.blogs.marieclaireidees.com>

Deborah COURTOY

Deborah Courtoy werd in 1988 in Bastenaken geboren en bracht haar hele jeugd door in de Ardennen (Bastenaken). Later gaat ze aan de HELMo en aan de Coventry University in Londen studeren. Het is in de City dat ze haar eerste vakervaring opdoet, als assistent-ontwerpster voor Johanne Riss en vervolgens voor Lee Klabin. In 2011 lanceert ze haar eerste confectiecollectie. Ze is dan al zeer professioneel en voor geen kleintje vervaard. In januari 2015 opent ze haar eerste boetiek aan de Louizalaan in Brussel. Daar kunt u haar avond- en cocktailcollecties gaan bekijken, stuk voor stuk tijdloze en elegante japonnen die perfect vallen. Daar of... op 18 september op het podium van de ateliers van Stockem!

www.deborahcourtoy.com

Sophie DE BROUWER

Sophie is een goedlachse vrouw, vol humor en zeer sociaal. Ze heeft al lang een passie voor mode en werkte altijd al in deze sector. In 2013 richtte ze haar eigen bedrijf op en opende ze haar eigen atelier, waar ze vooral sieraden, sjaals en sjerpen maakt, volledig op maat en uniek. Haar streefdoel? Op ambachtelijke wijze geraffineerde en spitse collecties van accessoires maken voor uitgesproken persoonlijkheden, met veel aandacht voor details. Sophie vertrouwt ons toe dat er op het defilé van 18 september een heel bijzonder model op de catwalk zal lopen. Maar ssstt... Kom zelf maar kijken.

www.debrouwersophie.com

Vinciane COLLIGNON

Vinciane Collignon is afkomstig van Aarlen. Ook deze jonge, aandachtige en tere ontwerpster studeerde aan de HELMo. Vinciane specialiseerde zich in confectiekleding voor vrouwen, kledingstukken, accessoires, hoofddeksels en hoeden, waar ze een zwak voor heeft en waarin ze bijzonder goed is. Ze werkt haar collecties uit volgens een bepaald thema, naargelang haar projecten, maar altijd in een zeer vrouwelijke stijl, met uitgewerkte details. Elke creatie is uniek en volledig, van schets tot afgewerkt kledingstuk. Haar stukken zijn beschikbaar in haar online winkel, via het internationaal platform Etsy.

www.vincianecollignon.com

Sandrine DAUCHOT

[IL ÉTAIT UNE FOIS...]

Het parcours van Sandrine Dauchot is op zijn minst ongewoon te noemen! Deze discrete en terughoudende vrouw was modelleerster voor grote namen zoals Anouk Robijn en Dries Van Noten. Ze werkt al twintig jaar als zelfstandige styliste voor verschillende bekende labels als ze in 2007 haar eigen winkel-atelier opricht in Aarlen: "Il était une fois...". Gesterkt door haar jarenlange ervaring en haar grote knowhow biedt ze er in haar gezellige atelier prachtige outfits op maat aan voor bruiden en voor plechtigheden, een domein dat ze volledig in de vingers heeft.

www.il-etait-une-fois.be

Robin HUBERTY

[R+HUBERTY]

De enige mannelijke ontwerper van het defilé van 18 september, Robin Huberty, volgde ook les aan de HELMo in Luik. Hij is nog maar 25, maar heeft sinds 2014 al een eigen modemerkt voor mannen, R+HUBERTY. Hij werd geboren in het Ardense Champlon en werkt nu zowel in Luik als in Brussel. Dat belet hem echter niet om nog altijd bij de voetbalclub van zijn geboortedorp te spelen. Het gebeurt niet vaak dat jongeren nog zo verankerd blijven in hun streek.

Het is duidelijk dat Robin zijn vak kent. Hij heeft de creatieve en artistieke aspecten onder de knie, maar is ook thuis in de vervaardigingstechnieken en marketing. Heel wat modetijdschriften praten al over hem en noemen hem een zeer veelbelovende jonge ontwerper. Zijn mannencollecties zijn sober en grafisch, geïnspireerd op de architectuur, ogen op en top hedendaags en worden volledig gemaakt in een Belgisch atelier (Mulieris)... Een jong talent van bij ons, een rustige maar doelbewuste jongeman, die durft en alvast wordt 'gedreven door vooruitgang'.

www.robinhuberty.com

Marie SCHWEISTHAL

Gitzwarte haren, een grote zwarte bril en een stralende glimlach... Marie Schweisthal is een elegante, verbazende glamour dame met een heerlijk tintje rock'n roll. Ze bouwde een creatieve wereld uit die op haar lijkt en haar op het lijf geschreven is. Ze studeerde in 2005 af aan de HELMo, de Luikse hogeschool voor mode, en had het lef om haar carrière als ontwerpster te beginnen in Aubange, waar ze geboren werd. Ze ontvangt er vandaag haar klanten in haar atelier-showroom.

"Ik ontwerp bruidsjurken en ceremoniekleding, maar daarnaast breng ik jaarlijks ook twee kleine confectiecollecties op de markt. Elk model wordt in vijf maten geproduceerd, één per maat. Mijn modellen zijn origineel, gekleed en verfijnd en tegelijk zitten ze comfortabel en zijn ze machinewasbaar."

"Ik ontwerp bruidsjurken en ceremoniekleding, maar daarnaast breng ik jaarlijks ook twee kleine confectiecollecties op de markt. Elk model wordt in vijf maten geproduceerd, één per maat. Mijn modellen zijn origineel, gekleed en verfijnd en tegelijk zitten ze comfortabel en zijn ze machinewasbaar."

Marie bezit een enorm creatief potentieel op tal van gebieden, die ook zeer gevarieerd zijn. Haar creaties zijn te zien in reclamecampagnes, kortfilms, modeshoots, missverkiezingen, allerlei shows en voorstellingen, ...

Hoe ziet zij het defilé van de Lux Fashion Week?

"Ik had het geluk dat ik al aan zowat veertig defilés kon deelnemen, maar dit is op verschillende vlakken echt wel buitengewoon. Ik hou van de ziel van de plek waar het allemaal gaat gebeuren (de oude NMBS-werkplaatsen). Het is voor het eerst dat ik een defilé zal meemaken dat door een choreografe gecoördineerd wordt. Dat zal een hele belevenis zijn. Ik popel echt!"

www.marieschweisthal.be

Anne DEPRez

[DIGAMÉSI]

Anne is de ontwerpster en Hugues, haar man, beheert het bedrijf. DigaméSi betekent 'zeg me ja' in het Spaans en die twee hebben volmondig ja gezegd tegen elkaar en zelfs nog meer dan ja! Ze vormen een mooi duo, dat keihard en met succes werkt in de wereld van de creatie van prachtige ceremonie- en bruidskleding.

Het begon nochtans allemaal met een njet. Hugues wou namelijk geen danslessen volgen met zijn echtgenote. Het zou hem leren. Anne, die een kunstenaarsziel heeft, volgt dan maar avondles naaien, knippen en patroontekenen. In die tijd geeft ze drie dagen per week zelf naaicursussen en begint ze stilaan meer en meer complexe jurken te ontwerpen.

"De roman van Stendhal 'Le Rouge et le Noir' was voor mij de klik. Ik ontdekte een sprookjeswereld van wondermooie japonnen met hoepelrok en ik wou nog maar één ding, namelijk ze zelf maken. Ik dook patronen uit die tijd op in Redu. Er waren tien jaar werk en onderzoek nodig om te komen tot de ideale patronen van bustiers en korsetten, de meesterstukken van mijn creaties."

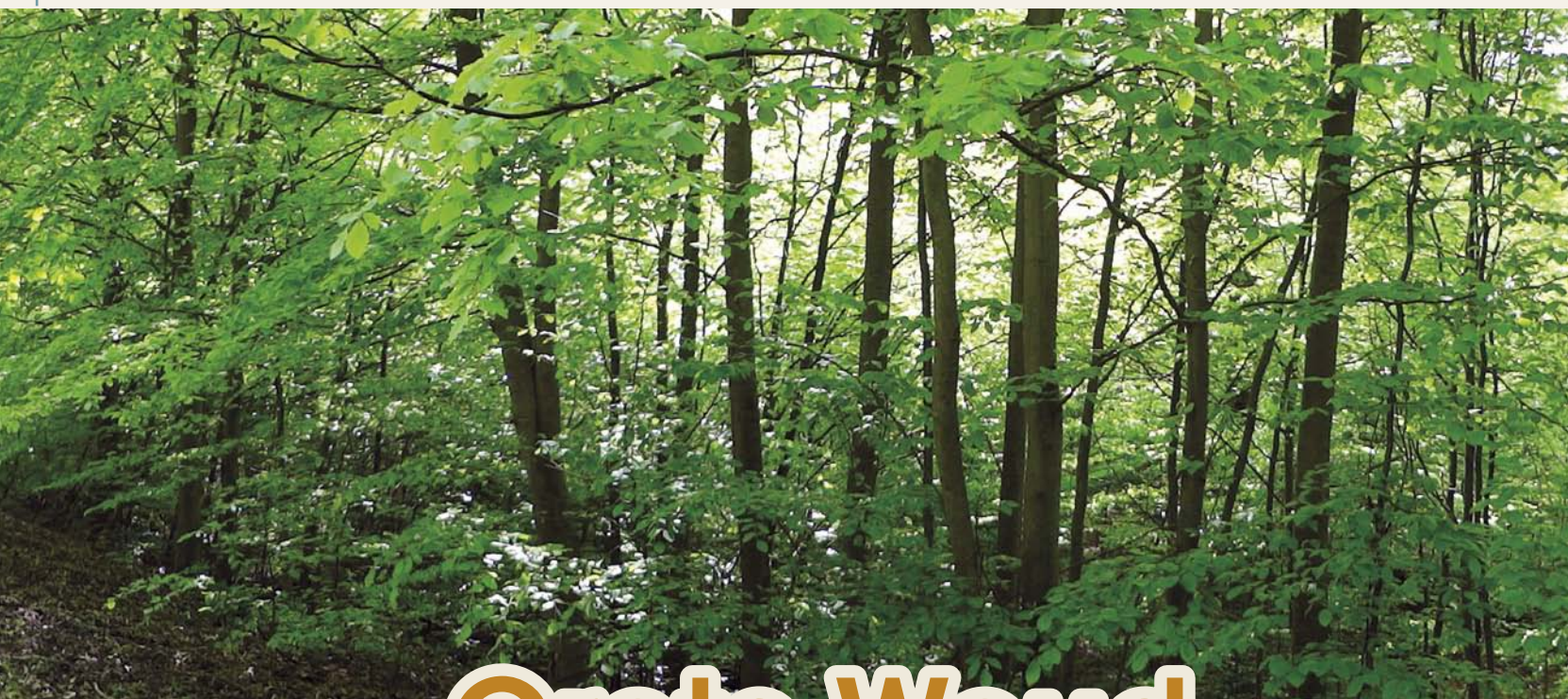
De eerste jaren werkt Anne thuis, in Chanly, in de Lessevallei. Het loopt zo gesmeerd dat Anne en Hugues in 2009 een mooie meesterwoning kopen in het centrum van Wellin. Dat heeft grote ruimtes (echt te ontdekken!) voor de inrichting van een groot atelier met geavanceerde naaimachines, een onvoorstelbare voorraad stoffen, zijde, kant en borduursels, een lokaal voor fotoshoots, een ander voor het patroonwerk, passalons en een winkel voor het onthaal van de klanten die uit heel België komen, maar ook uit Frankrijk, Duitsland, Spanje en zelfs India en de Verenigde Staten! Vandaag ontwerpt Anne zowat 150 japonnen per jaar, volledig op maat en op basis van oude technieken die hertaald werden naar onze eeuw. Haar japonnen worden vaak barok of romantisch genoemd, maar dragen vooral door en door de stempel van Anne Deprez.

www.digamesi.be

ER EVEN HELEMAAL UIT

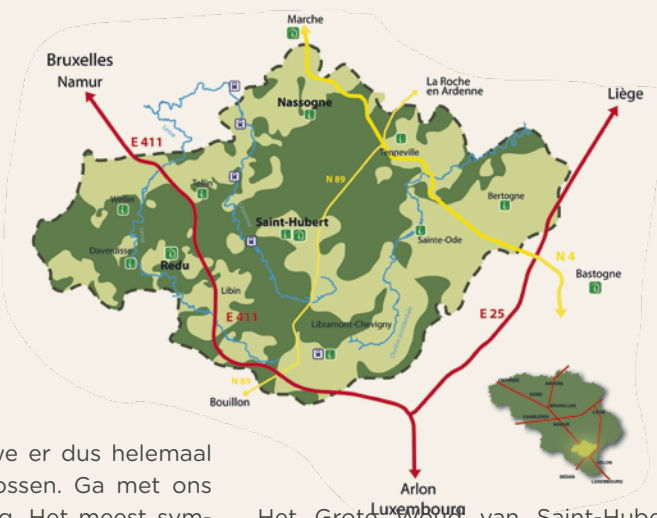
Tekst: Jacques Cornerotte

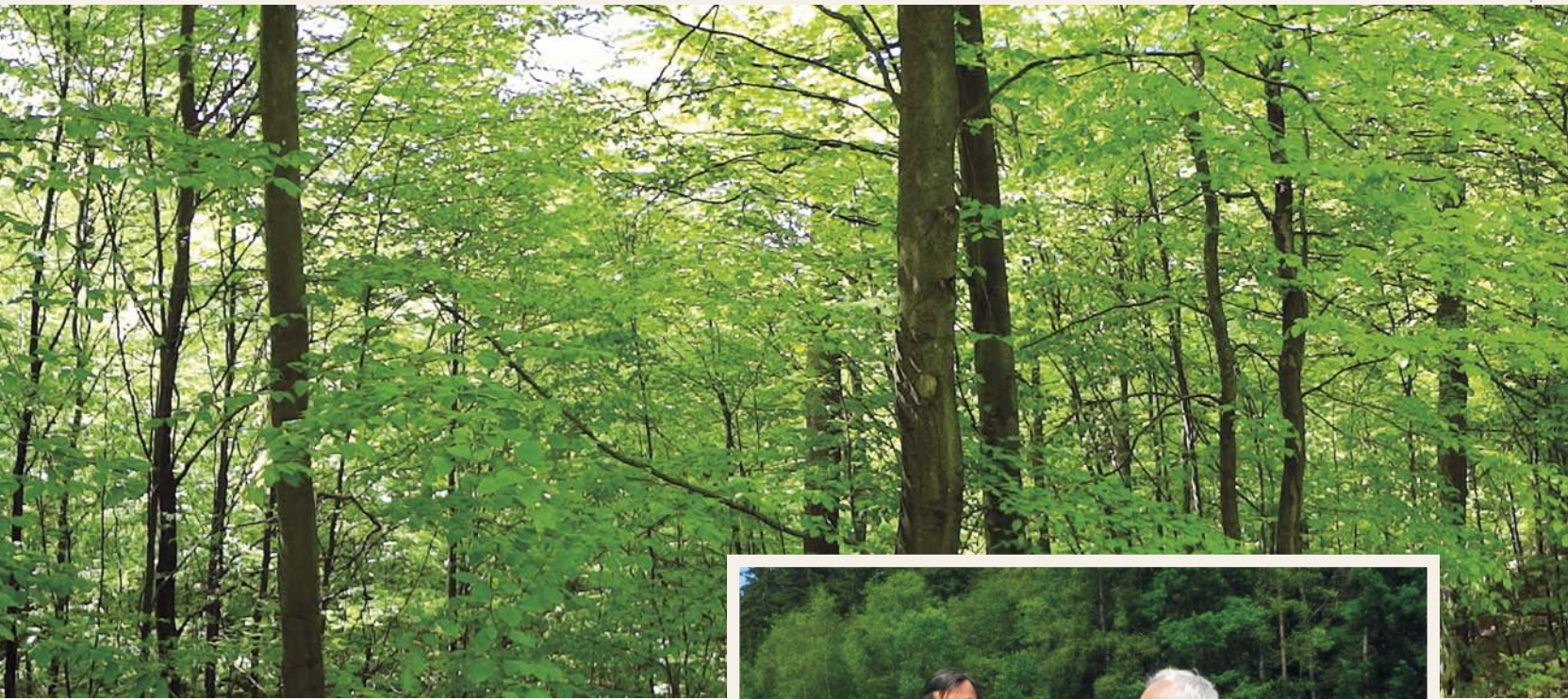
Het **Grote Woud** van **Saint-Hubert**

Wallonië heeft een grote reserve groen goud: zijn bossen. Niet alleen betekenen onze bosmassieven veel voor de economie, ze vormen ook een heuse groene long voor al wie graag in de natuur vertoeft. Het is een plek om te herbronnen, een heilighdom van biodiversiteit. Het bos heeft trouwens altijd al de mens gefascineerd en zelfs betoverd. Dus groeide enkele jaren geleden de idee om toeristische actoren rond de tafel te brengen om samen bosmassieven te promoten die representatief zijn voor de grote verscheidenheid van het Waalse woud.

Dit keer trokken we er dus helemaal op uit naar die bossen. Ga met ons mee op ontdekking. Het meest symbolische massief van onze Ardennen is natuurlijk dat van Saint-Hubert. Dit is het mythische bos waar de heilige Hubertus zich bekeerde en het schuiloord van tal van onze grote zoogdieren. Tussen de bomen en het struikgewas huizen herten, reeën, everzwijnen, berggeiten, ...

Het Grote Woud van Saint-Hubert staat ook voor plekken die aantrekken als magneten, als sterke ankerpunten, zoals Redu en zijn boekhandels, Nassogne en Saint Monon, Wellin, Tellin, Libin en het Euro Space Center ... Er zijn dus manieren te over om dit aantrekkelijke land dat zoveel te bieden heeft, beter te leren kennen.

Op weg

De ogen, het hoofd en het hele lichaam komen aan hun trekken langs de honderden kilometers bewegwijzerde wegen. Vandaag stellen we u maar één wandeling voor. De – moeilijke – keuze viel op een wandeling in lus. We lieten ons leiden door twee criteria: de schoonheid en de moeilijkheidsgraad. Het was meteen de kans om een vroegere klasgenoot terug te zien met een grote passie voor geschiedenis, een man die altijd met de neus in archieven zit. Het moet gezegd dat het Saint-Hubert, waar hij woont, hoegenaamd niet ontbreekt aan archieven. De geschiedenis van de streek is ook zo rijk. De rekken van het Rijksarchief in het abdijpaleis herbergen talloze schatten.

Jean-Pol Weber is een onvermoeibare onderzoeker, die al tal van historische studies en publicaties van topkwaliteit op zijn naam heeft staan.

Jean-Philippe Bieuvelet en Jean-Pol Weber

Het is daarnaast ook een man van het terrein. Hij is er altijd als de kippen bij om de schop, de troffel, de schraper en het hele arsenaal van de archeoloog in de hand te nemen.

De ontdekking van MARSOLLE

Het was allemaal puur toeval. Op een dag herleest Jean-Pol een licentiaatsthesis over archeologie en raakt geïntrigeerd door een oud document waarin sprake is van de resten van een oude oven in de buurt van Mirwart. Het maakt hem wel erg nieuwsgierig en dus gaat hij in allerlei

archieven snuffelen. Zo ontdekt hij dat er in de zestiende eeuw wel degelijk een hoogoven te vinden was in een gehucht met de naam Marsolle. Nu moest hij nog sporen van de site vinden in het bos, aan de voet van het kasteel van Mirwart... Laten we dus onze gids volgen voor een wandeling van vijf kilometer. We krijgen het gezelschap van **Jean-Philippe Bieuvelet**, projectleider van het Grote Woud van Saint-Hubert, naast **Stéphanie Thiry**. Hij legde zich toe – en hoe! – op de zowel fysieke als virtuele uitstippeling van deze en nog veel andere tochten in het massief van Saint-Hubert.

ER EVEN HELEMAAL UIT

De Lomme

De wandeling van de Marsoult

Ze begint aan de gebouwen van de provinciale viskwekerij van Mirwart. De beek die zich hier in de Lomme stort, is de Marsoult. Hij brengt het water aan voor de opeenvolgende vijvers, die we de hele tijd zullen tegenkomen. Wist u dat de gedreven viskwekers van Mirwart hier honderdduizenden forellen kweken? In het heldere en stromende water van de beek doen ze zich volop tegoed aan eendagsvliegen, schietmotten, kleine larven en schaaldieren waarmee men meer forel zijn buikje kan vullen! Maar hier zijn we al aan de oude brug van Artigues.

De site van de oude zagerij

Hier werden vanaf 1826 de wagens met gekapt hout geladen om naar de zagerij te brengen en vandaar dan weer de planken te vervoeren naar de schrijnwerkers, kasten- en andere meubelmakers en wagenmakers van de streek. Langs weerskanten zorgden de vijvers voor het nodige water om een hoogoven te doen werken, zoals er zoveel waren in onze stad. De 'Fourneau Saint-Michel' werd heropgebouwd in het Openluchtmuseum.

Eén van de vele vijvers die het domein rijk

Het is tijd om weer verder te trekken. Iets hogerop herbergen de vijvers van 'Le Pré du Marsoult' de kleine forellen van de viskwekerij. U vraagt zich wellicht af waarom al die draden gespannen zijn boven het water en de bermen? Het is dat de heren reiger en aalscholver erg dol zijn op vis.

Vogels die nauw verbonden zijn met de biotoop

Met een beetje geluk ziet u misschien een felblauwe pijl over het water scheren. Dat is de ijsvogel. Ondanks zijn mooie verendos is hij al even discreet als de waterspreeuw. De voorbije jaren keerde ook die andere eerder schuwe vogel terug naar deze contreien, de zwarte ooievaar. Het lukt hem wel moeilijk om niet op te vallen, met zijn rechte, rode snavel en poten, zijn donkerblauwe veren met een metaalglans.

Kijk nu eens een tijdje naar de grond. Als het wat regende en als u een geïnteresseerd oog hebt, zult u er sporen zien die u intrigeren: van vossen, dassen, everzwijnen, reeën en herten, die hier allemaal thuis zijn. Ze blijven maar komen en gaan, op zoek naar rust en eten.

De hoogoven van Marsolle

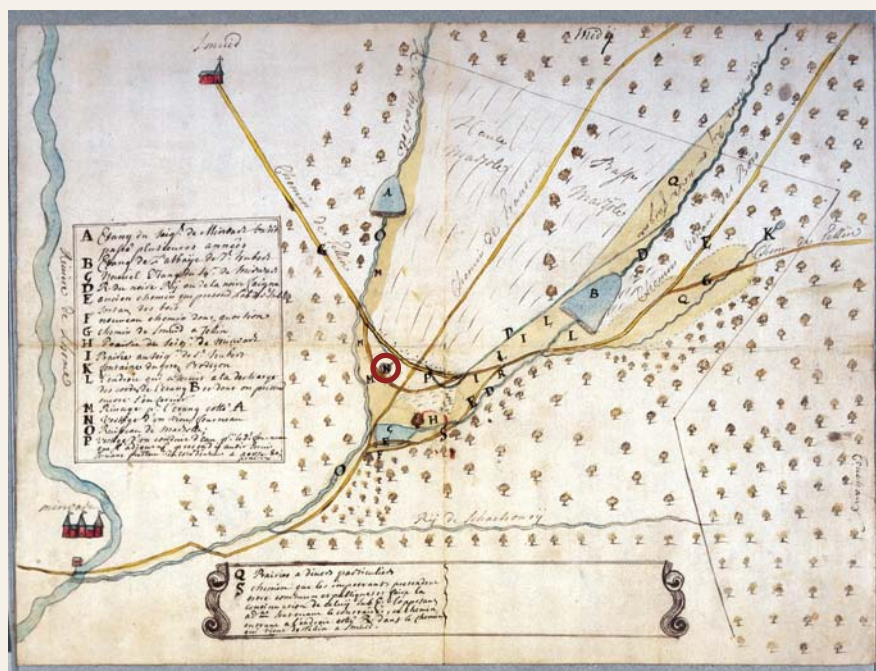
De heringerichte hoogoven rond de overblijfselen die blootgelegd werden tijdens de opgravingen van 1986 (foto boven) en op basis van archieven.

ER EVEN HELEMAAL UIT

Zo had de site van Marsolle er in de 15de eeuw kunnen uitzien. De hoogoven van Hola in Spa. Schildering op koper van de Fluwelen Brueghel, 1612.

Marsolle, eindelijk!

U bent nu aangekomen aan het wed van de Marsoult. U volgt de beek nog zowat honderd meter, tot aan het gehucht Marsolle. Deze plek grijpt even sterk aan als die dorpen die tijdens de Eerste Wereldoorlog van de kaart geveegd werden in de buurt van Verdun. Hier hebben mensen gewerkt, geleefd, liefgehad en kinderen grootgebracht. Dat is een ontroerende gedachte. De hoogoven werd onlangs zorgvuldig herbouwd door het team van het Provinciaal Domein, net als de houtskoolhallen en de twee opgegraven woningen. Ze schetsen een mooi beeld van het zware leven dat de mensen in Marsolle leidden.

Leven en dood van de metaalindustrie

De hoogoven werd in 1537 gebouwd door de heer van Mirwart en verslond erts en houtskool dat het een lust was, terwijl zijn gebrul en de hitte onhoudbaar waren in de zomer.

De kunst van de smelters: luisteren hoe het beest gromt en broemt, de oren spitsen naar het kleinste geluid dat vertelt dat alles goed is, dat het erts langzaam naar de smeltkroes zakt om te smelten en gietijzer te worden of dat zich een stop vormde en een ontploffing dreigt. Zo gebeurde het waarschijnlijk in 1540. De hoogovens verbruikten enorme hoeveelheden

houtskool, die de bossen van de Ardennen en de Gaume in een lastig parket brachten. De aartshertogen Albrecht en Isabella van Oostenrijk namen trouwens maatregelen om de omvang van de ramp in te dijken en tegemoet te komen aan de klagende andere gebruikers van het bos.

De hoogoven van Marsolle werd in 1568 gedooft. Toen al eiste de woelige economie in de Waalse regio haar tol. Hij zal maar 31 jaar gewerkt hebben!

Na het gieten gingen de gietelingen naar de raffinaderij van Mirwart, drie kilometers stroomafwaarts. Daar klonk het helse geluid van de 'maka', een soort door waterkracht

ER EVEN HELEMAAL UIT

aangedreven grote slaghamer die maar bleef kloppen op de gietelings die opnieuw werden verhit om alle onzuiverheden te verwijderen en de ijzerdeeltjes zo goed mogelijk te binden. Dan werd het metaal in staven handelsijzer getrokken, om te verkopen aan de splijterijen, de smeden, plaat- en spijkermakers.

We kunnen ons moeilijk voorstellen hoe druk het er aan toeging in onze Ardennen van de zestiende en de zeventiende eeuw.

Het is bijna jammer om het gehucht Marsolle te verlaten, om de vallei van

de Marsoult weer af te gaan, naar het vertrekpunt aan de viskwekerij. In het bos van Mirwart waren trouwens ook 'verkolers' aan het werk. De oven van Marsolle slokte dan ook grote hoeveelheden houtskool op. Het jaarlijks verbruik van de metaalbewerkingsketen wordt op 1000 hectare snoeihout geraamd!

Misschien hebben we weer geluk en kunnen we, als we heel stil zijn, wilde eenden, meerkoeten of eendenmossels ontdekken op het water van de vele vijvers op weg naar de viskwekerij, of ergens op de rand.

Nieuwe technologieën om nog aangenamer te wandelen

Nog een laatste tip om af te sluiten. U kunt deze of meer dan 180 andere wandelingen downloaden op uw smartphone of tablet, met commentaar, foto's en audiobestanden die u kostbare en interessante weetjes zullen meegeven over alles wat u onderweg tegenkomt.

Niet aarzelen dus. Trek er op uit en vooral geniet ervan!

Roadbook

De wandeling van de Marsoult

4,7 km -

Vertrek aan de viskwekerij van Mirwart.

Deze wandeling maakt deel uit van vier bewegwijzerde wandelroutes van het Domein van Mirwart (van 4,4 tot 12 km). Een handige hulp tijdens uw ontdekkingsstocht is het leerrijke boekje "Wandelen in Mirwart". Dit bevat een historische inleiding en de routes met uitleg en gaat ook in op de werking van de viskwekerij.

Nog meer om te lezen

"Mirwart au passé simple" is een bloemlezing van verhalen over gebeurtenissen in het dorp Mirwart en zijn kasteel. Dit boek is de vrucht van grondig onderzoekswerk in de archieven van het abdijpaleis van Saint-Hubert.

"L'Ardenne au cœur, le Domaine de Mirwart" is een fotoboek die de site uitgebreid voorstelt: haar geschiedenis, haar woud, haar vijvers, haar waterlopen en haar activiteiten.

Deze drie werken zijn beschikbaar bij de vzw La Grande Forêt de Saint-Hubert.

Waar slapen / eten

biedt u een ruime waaier van mogelijkheden om te slapen en te eten.

www.lagrandeforetdesainthubert.be

Bezienswaardigheden op minder dan 15 km

Het Provinciaal Domein

Wandelingen, visvangst, visstages, didactische bijenkorf.

Le Fourneau Saint-Michel

Openluchtmuseum dat de bezoeker onderdompelt in het leven op het 19de-eeuwse platteland.

www.fourneausaintmichel.be

Het CRIE du Fourneau Saint-

Michel, het milieu-educatiecentrum om de natuur goed te leren kennen.

www.criesthubert.be

La ville de **Saint-Hubert**, Europese hoofdstad van de Jacht.

<http://rsisainthubert.wix.com/evenements>

Redu, het boekendorp.

www.redu-villagedulivre.be

Het Euro Space Center in

Transinne. www.eurospacecenter.be

De bosmassieven: oorsprong en ontwikkeling van een concept

In 2008 liet het Waals Gewest een strategische studie uitvoeren door de UCL, met de bedoeling om de troeven van de Waalse bosmassieven op te waarderen. De socioloog Daniel Bodson, die naam maakte in landelijk en toeristisch Wallonië, lichtte er al snel enkele vaststellingen uit. In zijn geheel wordt het Waalse bos weinig toeristisch benut. Het aanbod is vrij versnipperd en meestal wordt niet meer gedaan dan de toerist te bieden wat voorhanden is. Het maakt dat de Waalse bosmassieven uiteindelijk niet zoveel bezoek krijgen.

Tijd voor de loftrompet

De Waalse Regering wilde de bosmassieven toeristisch opwaarderen en de aanzet geven voor een nieuw aanbod dat inzoomde op de rijkdommen van de biodiversiteit. In zijn studie bepaalde Daniel Bodson drie grote krachtlijnen om aan te werken: Wallonië opdelen in acht grote samenhangende bosmassieven, nadenken over de vraag en producten uitwerken rond het 'woud' als concept.

Stéphanie Thiry en Jean-Philippe Bieuvelet

Zo ontstaat het project "Les Forêts d'Ardenne", een project rond de Ardense bossen dat door de vzw 'Ressources naturelles et développement' wordt gecoördineerd. Momenteel zijn er vier massieven operationeel, zoals dat heet: het Bos van het Land van Chimay, het Bos van de Semois en de Houille, het Grote Woud van Anlier en het Grote Woud van Saint-Hubert.

Het Grote Woud van Saint-Hubert

Een gesprek met Stéphanie Thiry, de opdrachtgelastigde die samenwerkt met Jean-Philippe Bieuvelet voor alle animatie, networking en de opzet van de ontwikkelingsacties van het project.

"In het begin", vertelt Stéphanie, "ging het om een meer globale denk-oefening rond het massief, die alle gebruikers van het grote woud rond Saint-Hubert aanspoorde om rond de tafel te gaan zitten en zo tot een echt 'bostoerisme' te komen, in een partnerschap met alle spelers. Deze eerste schets mondde uit in het geïntegreerd Beheersplan van het Bosmassief van Saint-Hubert. Bosbouwers, jagers, natuurliefhebbers, logiesverstrekkers, hoteliers en andere toeristische actoren kregen de opdracht om samen de grote uitdagingen van het bos op het grondgebied te bepalen en al enkele pistes aan te reiken voor eventuele inrichting. Dat was in 2005-2008..."

ER EVEN HELEMAAL UIT

Een coherente en buitengewoon rijke entiteit

"Toen het 'Grande Forêt de Saint-Hubert' op de rails gezet werd", gaat Jean-Philippe verder, "leek het dat dit nieuwe concept een bijkomende structuur zou worden bij de organisaties die al op het grondgebied actief waren."

"Zo was het helemaal niet" neemt Stéphanie over. "We beseften in feite al snel dat de notie 'massief' een zeer coherente geografische, landschapelijke, menselijke en ecologische realiteit was! Het massief is en blijft een factor die zeer bepalend is voor de identiteit!"

Indrukwekkend

Het "Grande Forêt de Saint-Hubert" beslaat 100.000 ha, waarvan meer dan 52% bebost is, en heeft uitlopers in tien gemeenten. Dat is toch niet niks! Het dagelijks beheer is in handen van een vzw. Veel actoren die betrokken zijn bij het leven op het grondgebied zijn lid van de vzw: de gemeenten natuurlijk, vier toeristische diensten (Maison du Tourisme) de Provincie, de FTLB, de Jachten van de Kroon (het bos van Saint-Michel - Freyr is 4100 ha groot) en het Departement Natuur en Bos van het Waals Gewest.

Een sterk thema dat aanspreekt

Van meet af aan waren de partners het eens dat het 'Grande Forêt de Saint-Hubert' een heuse toeristische bestemming moest worden die helemaal om het bos draaide. De bezoeker moest werkelijk tussen de grote bomen duiken. Dat betekende een duidelijk identificeerbaar toeristisch aanbod, dat goed gestructureerd is rond datzelfde bos.

Saint-Hubert heeft een eeuwenoude erfenis van legendes en geschiedenis, met het hert als symbool. Deze

Langs de kant van Bure

Langs de kant van Daverdisse

Redu, boekendorp

drie bundelende krachtlijnen hebben natuurlijk allemaal te maken met de bekering van de heilige Hubertus en leenden zich perfect voor de uitwerking van allerlei formules.

Die formules werden gebaseerd op trektochten, landschappen en water. Zo kan de bezoeker Saint-Hubert met al zijn zintuigen ontdekken, er zich goed voelen en, wie weet, aangetrokken worden door de meer ongewone aspecten van dit uitgestrekte bosgebied.

Het belang van het netwerk

Het was natuurlijk onmogelijk om een sterk toeristisch imago en aantrekkelijke toeristische producten uit te werken zonder een stevig partnerschap. Jean-Philippe en Stéphanie beklemtonen hoe belangrijk het was dat alle actoren er de schouders onder zetten. Ideeën en ervaring uitwisselen, ieders troeven kennen en samenwerken,... de doelstellingen zijn ambitieus. Maar het werkte. Er werd een bestek opgemaakt. Het vraagt de betrokken dienstverleners om een aantal verbintenissen aan te gaan. Daarbij hoort een erkenning van het Commissariaat-Generaal voor Toerisme als logiesverstrekker in het landelijk toerisme of het hotelwezen, de terbeschikkingstelling van een aantal instrumenten waarmee de

bezoekers het bos kunnen ontdekken (gidsen, verrekijker, duidingsborden, leerpaden, ...), het interieur van het logies decoreren met bosaspecten, uitwisselen, opleidingen volgen en alle activiteiten bekend maken.

Momenteel kan dit netwerk rekenen op hotels, vakantiewoningen en B&B's, restaurants en een camping. Het is echter ook de bedoeling om te verbazen, te doen ontdekken, rond te trekken. Tien operatoren bieden activiteiten aan die rechtstreeks gelinkt zijn aan het bos. Het gaat om wandeltochten, meer sportieve activiteiten, natuurwandelingen met gids, ... Echt, er is voor elk wat wils, en voor ieders budget!

Bekendheid geven aan het Grande Forêt de Saint-Hubert

Een dergelijk aanbod moet natuurlijk doelgericht aangeprezen worden. Daarbij zijn de nieuwe technologieën een grote hulp. De website geeft alle details over het beschikbare toeristische aanbod, volgens ieders wens: slapen, eten, bewegen. Op de site staat ook een selectie van de beschikbare themavereven: routes om te voet, met de auto of de fiets af te leggen, verblijven rond het bramen van de herten, ... Het aanbod is bijzonder gevarieerd!

Carnaval in Wellin

In het hart van de Sint-Hubertusbasiliek

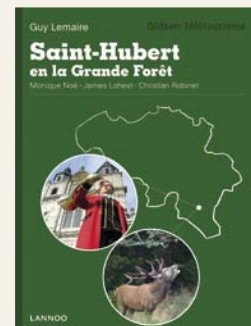

Ga met het hele gezin op avontuur, los de raadsels op en duik in de geschiedenis en legenden van het Grote Woud van Saint-Hubert!

Er zijn twee circuits met etappes. Het ene wordt te voet, het andere met de auto afgelegd. Ze zijn beschikbaar op papier, op tablet en smartphone.

ER EVEN HELEMAAL UIT

En om de ontdekking aan te vullen, is er de gids van de toeristische RTBF-journalist Guy Lemaire 'Saint-Hubert en la Grande Forêt'. Het is een zeer volledig werk, dat in de broekzak kan, met een gedetailleerde schets van de geschiedenis van de streek, haar opmerkelijke figuren en toplocaties. Alles wat maar kan bezocht worden, krijgt een plaats, net als de lokale producenten en de horeca-adressen.

Mooie circuits vol charme

Er zijn 182 tochten (te voet of te paard, met de fiets of met de auto) te downloaden op tablet of smartphone. Bij het eigenlijke circuit hoort ook uitleg over de niet te missen bezienswaardigheden, in de vorm van teksten, foto's of audiocommentaren. En dat is nog maar een begin. Iedereen vindt wat hij of zij zoekt. Zin in een korte wandeling met de kinderen? Kies maar uit. Een ietwat sportievere tocht? Geen probleem. Het aanbod is zo uitgebreid ...

Een natuurbestemming met ruimte voor cultuur

Het is duidelijk dat het aanbod van het Grote Woud van Saint-Hubert top is voor wie op zoek is naar natuur, authenticiteit en een gastvrij onthaal. Dat geldt trouwens ook voor de andere drie massieven. We hadden het ook nog kunnen hebben over architectuur, over metaalbewerking, over de figuren die de geschiedenis van deze streek bevolken.

Ga het gewoon allemaal ter plaatse beleven. U komt beslist onder de charme. Geen twijfel mogelijk!

La Grande Forêt de Saint-Hubert

LA GRANDE FORÊT DE SAINT-HUBERT

rue du Moulin, 16
B-6870 Mirwart
+32 (0)84 37 95 05
info@lagrandeforetdesainthubert.be
www.lagrandeforetdesainthubert.be

De oproep voor ideeën rond het thema
"Toerisme, bos en innovatie"
is gelanceerd!

U bent een vereniging/onderneming die representatief is voor de houtsector, de jacht of actief is in toerisme, milieu, milieu-educatie. U behoort tot een onderwijsinstelling met een afdeling toerisme... Doe mee en deel uw ideeën!

Vijf prijzen van 250 tot 2000 euro worden door een diverse jury toegekend aan de meest relevante en vernieuwende ideeën.

Interesse? Download dan snel het volledig reglement van de website

van de vzw Ressources Naturelles Développement (RND) of van de Provincie Luxemburg:
www.rnd.be
www.province.luxembourg.be

De projecten kunnen **tot uiterlijk 15 december** ingestuurd worden bij RND - rue de la Fontaine, 17C - B-6900 Marloie of bij Marie-Caroline Detroz: mc.detroz@rnd.be

Een organisatie van de vzw Ressources Naturelles Développement, op initiatief van de Provincie Luxemburg.

BLIK VAN DE JONGEREN

Tekst: Josette Fauconnier

LEPEL en VORK in de aanslag!

Als de herfst eraan komt, heeft onze mooie provincie altijd leuke activiteiten in petto. Twee daarvan zijn wel erg origineel: het **SOEPFESTIVAL** in **La Roche-en-Ardenne** en het stoofpotjesfeest **'LA POTÉE OSE'** in **Barvaux-sur-Ourthe**

Van soeppotten ...

Het idee van **het Soepfestival** komt van ver. Eugène Thiernes bracht het mee uit de Cevennes. Hij is de man die het Domein van Hottemme, op de hoogtes van Barvaux, oprichtte en jarenlang druk deed draaien. Na een vakantie in Florac vertelde hij zo enthousiast over het plaatselijke evenement dat Guy Gilloteaux, Paul Lambert en André Mousbois - die alle drie dol zijn op hun streek en ze meer in de kijker willen plaatsen - beslisten om het ter plekke te gaan bekijken. Weer in La Roche brachten ze verslag uit aan de toeristische dienst. Zo groeide als vanzelf het idee om iets dergelijks in de stad in te richten.

Het was dus de toeristische dienst die de schouders zette onder de organisatie van het hele gebeuren. Dat is intussen twaalf jaar geleden. Maar waar gaat het nu precies om?

Elk jaar worden in het laatste weekend van september de grasperken van het Parc en Rompré gesierd met prieeltjes, die ambachtslieden en kleine streekproducenten huisvesten, maar ook en vooral...reusachtige potten soep! Op zaterdag bieden de restaurateurs van de stad de soep gratis aan. Op zondag is het tijd voor de wedstrijd. Iedereen kan zich inschrijven: particulieren (het grootste aantal), verenigingen, groepen van vrienden, hele gezinnen en families ... Ze worden beoordeeld op de smaak van hun soep natuurlijk, maar ook op de originaliteit van hun stand: decor, kostuums, sfeer ... Mevrouw Guilloteaux, de moeder van de burgemeester van La Roche en dekenes van de wedstrijd, won al verschillende keren de prijs voor de beste soep!

Voor alle veiligheid staat de toeristische dienst nu ook zelf achter het fornuis. Zijn directeur, Olivier Lefèvre, bereidt meestal vier soepen tijdens het weekend. Het zou inderdaad een ramp zijn als de potten al leeg zouden zijn nog voor het festival gedaan is. Een jaar was dat ook bijna gebeurd en de organisatoren slaan nog bleek uit als ze eraan denken!

De elf juryleden nemen hun werk erg serieus en bezoeken elke stand twee keer. De eerste keer nog vóór de soepen geserveerd worden, om een goed beeld te hebben van het esthetisch uitzicht (en natuurlijk worden handgemaakte decors en kostuums hoger gewaardeerd dan wat kant-en-klaar in de winkel werd gekocht!). De tweede keer komen ze de sfeer opsnuiven en beoordelen ze de animatie op de stand. Want het volstaat niet om goed te kunnen koken, het publiek moet ook een hartelijke ontvangst krijgen.

Om 13 uur stipt wordt de aftrap gegeven: laat de soep maar komen. Op zondagvoormiddag bieden de restaurants hun bereidingen aan, maar van 13 tot 17 uur worden enkel de soepen van de concurrenten geproefd. En het publiek mag natuurlijk ook zijn mening geven. Niet alleen de jury reikt drie prijzen uit, dat doet het publiek ook. Veel waarde hebben ze niet, het gaat gewoon om het plezier van mee te doen. Het zijn meestal manden met culinair lekkers, om ook na het weekend de smaakpapillen nog te verwennen.

Moet u uw eigen lepel en kom meebrengen? Nee, de soep wordt in een speciale kom opgediend, gefabriceerd door Julot Jacquard, die lange tijd de laatste pottenbakkerij in La Roche openhield. Deze stond bekend voor haar zandwerk. Tot nu toe had die kom elk jaar een andere kleur. Dit keer worden ze in verschillende kleuren aangeboden, kwestie van de voorraad van de vorige jaren weg te werken. Er is wel weer een nieuwe kleur bij, want sommigen verzamelen de kommen al sinds het begin en zijn trots op hun vorige elf! Voor de kom wordt een bijdrage gevraagd, maar de soep zelf is gratis, net als de hompen brood die in de bakkerijen van La Roche worden gebakken! Bakkerij Lambert biedt zelfs brood aan met in reliëf opgedrukt: "Festival de la soupe".

BLIK VAN DE JONGEREN

Ook aan het fornuis:
Claire Dardenne

De vorige edities bulken van de anekdotes, leuke herinneringen. **Claire Dardenne** van de toeristische dienst herinnert zich een groot gezin waarvan de kinderen tussen 6 en 12 hun vrienden hadden opgetrommeld om 'Duivelsoep' te maken. Ze waren allemaal verkleed en hadden de stand versierd rond het thema voetbal. En dan waren er die pottenbakkers van Bouffioulx die een jaar van het verre Henegouwen kwamen met een enorme ketel van wel 500 liter!

Sinds het begin van het festival is Suzanne Legrand, moeder van Guy Gilloteaux, de burgemeester van La Roche, trouw op post. Begin september vierde ze haar tachtigste verjaardag, maar ze zal er ook dit jaar weer bij zijn. Ze won vier of vijf keer de eerste prijs en één van haar recepten viel zelfs twee keer in de prijzen. Die dubbel bekroonde soep noemde ze Choucouwa, naar de ingrediënten die ze gebruikt (bloemkool (chou), courgette en en wa-gnon zoal het Franse woord voor ui, oignon, hier wordt uitgesproken). Maar de soep die haar de eerste keer deed winnen, is 'Suzy', met rode paprika, ui en aardappel.

Suzanne bereidt niet minder dan 100 liter soep! Ze begint er de vorige dag kort na de middag aan. Ondanks de schilhulp die ze krijgt, werkt ze toch tot ongeveer 20 uur. Dan kookt de soep nog een drietal uurtjes.

Ooit miste Suzanne een bepaalde kaas met knoflook voor de soep die ze in gedachten had. Het scheelde geen haar of ze was niet klaar voor de wedstrijd. En kijk, ze kreeg de eerste prijs! Een andere keer had ze een vriendin gevraagd om de soep in de koelruimte te plaatsen terwijl ze zelf even ging rusten. Maar dat had die vriendin gewoonweg vergeten. Toen de krasse dame het de volgende ochtend merkte, werd ze bijna onwel. Wat als de soep geschift was? Dat was gelukkig niet het geval. Die emoties van toen worden komische herinneringen ... als alles toch goed kwam.

"De sfeer is hartelijk en gezellig", vertelt Claire Dardenne ons, "en het publiek komt ruim aan zijn trekken. Veel bezoekers komen trouwens elk jaar terug, soms van ver. Sommige boeken hun kamer vooraf in de hotels van de streek." Zo ook een groep Duitse motorrijders, die allemaal op ZZ Top lijken

en elk jaar op hun ronkende machines voor het evenement afzakken naar La Roche-en-Ardenne. Het Soepfestival is een toeristisch product geworden, maar wist zijn door en door Ardens karakter te behouden. Heel wat inwoners van de gemeente dragen trouwens hun steentje bij.

HET SOEPFESTIVAL
26 - 27 / 09

La Roche-en-Ardenne - C2

SYNDICAT D'INITIATIVE

+32 (0)84 36 77 36

info@la-roche-tourisme.be

www.la-roche-tourisme.be

... en stoofschotels!

En wat gebeurt er in Barvaux-sur-Ourthe? Voor de derde keer dit jaar organiseert de toeristische dienst ‘**La Potée Ose**’, een wedstrijd van stoofpotjes. In 2012, het Jaar van de Gastronomie, zocht de toeristische dienst een originele en feestelijke manier om de regionale gastronomie in de kijker te plaatsen. In Durbuy zijn er wel veel restaurants, maar weinige hebben nog ‘oude’ gerechten op hun kaart staan. Zo ontstond de idee voor dit stoofpotfestival, als herinnering aan de gerechten die onze grootmoeders vele uren op hun vuur lieten sudderen.

We hadden een gesprek met **Nadine Devahive**, van de gemeentelijke toeristische dienst, en met **Danièle Carpet**, directrice in functie van de gemeentelijke bibliotheek. Zij vertellen ons enthousiast over hun gemeente in het algemeen - die zoveel initiatieven opzet voor haar inwoners - en over ‘La Potée Ose’ in het bijzonder. Hier draait alles rond delen en gezelligheid.

Wat is die ‘a-potée-ose’ nu eigenlijk? Een goed gevonden woordspeling voor een lekker stampotje met wortelen, denkt u waarschijnlijk meteen. Maar dat is zonder de originele verbeelding van de deelnemers gerekend. Zij serveren stoofpotjes van alle slag, naar ieders smaak! Sommige verwerken vergeten groenten, andere brengen een vleugje parfum van ver mee met een eigen versie van de goulash en nog andere mengen enkele ongewone ingrediënten onder hun groenten. Zo bereidde **Sébastien Magnette**, die bekend staat als groot voorvechter van de lokale producten, in 2013 een stoofpotje op basis van koolrabi met Bleu des Tourelles, een zachte kaas. De kaasmakerij “Fromagerie des Tourelles” ligt in Erezée, waar vier kweeksters beslisten om de melk van hun hoefes op te waarderen door er zelf verschillende maar allemaal even heerlijke kazen van te maken. Niemand twijfelt eraan dat het stoofpotje van Sébastien “aan de ribben kleefde”, zoals dat heet, en voldoende wapende tegen een kil windje!

Sébastien Magnette, de winnaar van de wedstrijd 2013, startte iets meer dan een jaar geleden met zijn "rondreizende kruidenierswinkel voor locavoren" (die enkel producten uit de eigen streek eten): **Terr-ô-local**. De producten die er aangeboden worden, komen allemaal van producenten binnen een straal van zowat dertig kilometer rond Hotton. Sébastien staat op de markten van Hotton, Marche-en-Famenne, Bastenaken en Barvaux-sur-Ourthe, maar is ook vaak te vinden op de streekmarkten in de regio en allerlei evenementen.

www.terrolocal.be

Zijn recept: **STOFPOTJE OP BASIS VAN KOOLRABI MET BLEU DES TOURELLES**.

Voor 5 tot 6 kilo stoofpot:

5 kg bloemaardappelen, 2 tot 3 koolrabi's (naargelang de grootte), 75 g boter, 500 g Bleu des Tourelles, 4 tot 5 knoflookteentjes, 300 g noten, zout en peper.

- Warm het water op, zout het en doe er de hele knoflookteentjes in.
- Schil de aardappelen en snij ze in grote blokjes. Gooi ze in het kokende water. Schil en snij de helft van de koolrabi's in kleine blokjes (+/- 1,5 cm) en voeg ze bij de aardappelen.
- Schil en snij de andere helft van de koolrabi's in plakjes van 1,5 cm dik, voorverwarm de oven op 180°C, leg de plakjes koolrabi op een plaat en rooster ze +/- 10 min. aan elke kant. Opgelet! Laat ze niet aanbranden.
- Als de aardappelen goed gaar zijn (ze moeten uit elkaar vallen), ze afgieten. Bewaar een beetje kooknat om het stoofpotje straks te bevochtigen als het nodig is. Voeg de boter toe.
- Haal de koolrabi uit de oven en laat afkoelen. Snij ze daarna in blokjes en voeg ze toe aan de gare aardappelen.
- Op smaak brengen met zout en peper. Een streepje noten- of hazelnootolie toevoegen als u wil. Vlak voor het opdienen, het stoofpotje bestrooien met schilfers Bleu des Tourelles en geplette noten en versieren met gehakte peterselie.

Om de maag wat te laten rusten tussen twee proeverijen in, zijn er activiteiten te over. Van in het eerste jaar konden kinderen er luisteren naar verhalen uit een boek dat uit een grote kom werd gevist. Het cultureel centrum bood kunstanimeatie aan onder de naam Cart'Art, om postkaarten te maken met technieken van het type 'scrapbooking'. Het volgende jaar werd het aanbod uitgebreid met houten spelen, grime, kindervoorstellingen. Dit jaar zal het traditionele voorlezen vervangen worden door Kamishibai, een klein theater van papier, waarin de scènes veranderen op het ritme van de vertelling, om zo visueel verhalen te vertellen, tot groot jolijt van klein maar ook groot. Dit zal vooral ook de Nederlandstalige bezoekers aanspreken.

Hoe dan ook, het festival richt zich niet enkel tot toeristen, maar wil alle inwoners van de gemeente samenbrengen voor een feestelijke en gezellige dag, in een decor waarin groenten natuurlijk een ereplaats krijgen. Zo zullen er figuren kunnen bewonderd worden die van echte groenten gemaakt worden! Er kunnen ook inkopen gedaan worden op een streekmarkt van lokale producenten en ambachtslieden: van de gemeente maar in ieder geval uit de provincie Luxemburg.

De producten van onze eigen bodem opwaarderen, dat is het streven van de organisatoren. Daarom krijgen de deelnemers aan de wedstrijd, meestal een tiental, de opdracht om hun producten te kopen bij de producenten die aanwezig zijn op het festival. Bovendien zullen ze dit jaar hun stoofpot ook ter plekke moeten bereiden, onder de ogen van het publiek.

De organisatie is in handen van de gemeentelijke toeristische dienst, maar ook de gemeentelijke bibliotheek doet volop mee. Nadine Devahive en Danièle Carpet beklemtonen trouwens de ruime samenwerking tussen de verschillende verenigingen en de positieve synergieën die eruit voortvloeien. Zo wordt er in Barvaux gekookt: ieders goede wil en vaardigheden worden in een en dezelfde pot gedaan, er wordt geroerd en kijk, het resultaat smaakt altijd lekker!

LA POTÉE OSE'
04/10

Barvaux-sur-Ourthe - C1

OFFICE COMMUNAL DU TOURISME
+32 (0)86 21 98 68
info@durbuy.be
www.durbuy.be

Blik op de Ardennen

Wij weten graag wat u denkt ...

Om het magazine te blijven verbeteren en uw verwachtingen in te lossen, wilden wij u vragen om een beetje tijd uit te trekken om de vragen hierna te beantwoorden.

1- Leest u Blik op de Ardennen geregeld?

- ☐ Ja, elk trimester ☐ Af en toe ☐ Ik leer het nu pas kennen

2- Hoe bent u aan dit nummer gekomen?

- ☐ Ik krijg het elk trimester thuis ☐ Via een verdeelpunt
☐ Via de pdf-versie die gratis te downloaden is van de website van de FTLB
☐ Andere manier: welke?

3- Hoe hebt u Blik op de Ardennen ontdekt?

- ☐ Via internet
 ☐ Website van de FTLB: www.luxembourg-belge.be
 ☐ Facebook Luxembourgbelge
 ☐ Blog "Blik op de Ardennen"
 ☐ Andere manier, welke?
- ☐ Op een toerismebeurs, welke?
- ☐ Via één van onze vele toeristische organisaties en partners:
 ☐ Toeristische diensten (Maison du Tourisme, Syndicat d'initiative, Office du tourisme)
 ☐ Logeeradres (hotel, vakantiewoning, camping, jeugdherberg...)
 ☐ Horeca (restaurant, streekbistro ...)
 ☐ Winkel (kruidenierszaak, chocoladewinkel, ...)
 ☐ Attractie (museum, dierenpark, pretpark...)
 ☐ Organisatie (CRIE, natuurpark, Huis van de Visvangst, sport, avontuur, ...)
 ☐ Bibliotheek / Boekhandel
 Bepaal nader:
- ☐ Via de pers (geschreven, tv, radio, web)
 Bepaal nader:
- ☐ Via een kennis
- ☐ Andere manier, welke?

4- Hoe denkt u over ons magazine? Bent u in het algemeen

- ☐ zeer tevreden ☐ tevreden ☐ niet zo tevreden

5- Wat is uw oordeel over:

• de inhoud:	☐ goed in evenwicht	☐ te specifiek	☐ te algemeen
• het uitzicht:	☐ aangenaam	☐ duidelijk	☐ verwarrend
• de artikels:	☐ zeer interessant	☐ interessant	☐ niet erg interessant

6- Zou u interesse hebben voor:

• lezersbrieven:	☐ ja	☐ nee	☐ geen mening
• extra's op internet
(foto's, filmpjes, aanvullende artikels ...):	☐ ja	☐ nee	☐ geen mening
• wedstrijden:	☐ ja	☐ nee	☐ geen mening

7- Kent u onze nieuwe blog <http://blik-ardennen.luxembourg-belge.be>?

- ☐ ja ☐ nee, nog niet ☐ nee, en geen interesse

8- Welk(e) onderwerp(en) zou u graag aan bod willen zien komen in de volgende nummers?

.....

.....

8- Hoe kunnen we volgens u het magazine nog verbeteren? (alle aspecten)

.....

.....

Om u beter te leren kennen

- U bent ☐ een man ☐ een vrouw
- Uw leeftijdsgroep ☐ 18-24 ☐ 25-34 ☐ 35-44 ☐ 45-59
☐ 60 en ouder
- U woont ☐ in de provincie Luxemburg ☐ elders in Wallonië
☐ in Brussel ☐ in Vlaanderen
☐ in de Europese Unie - *bepaal nader:*
☐ in de rest van de wereld - *bepaal nader:*

Facultatief

- ☐ Ik krijg graag het magazine "Blik op de Ardennen" elk trimester thuisgestuurd, met een bijdrage in de verzendingskosten (voor 4 nummers: 5 €/België - 15 €/buiten België).

Naam: Voornaam:

Adres:

Postnummer: Plaats: Land:

E-mail:

De ingevulde vragenlijst terugsturen naar: j.polet@ftlb.be

Of per fax: **+32 (0)84/ 411 505**

Of in een gefrankeerde enveloppe naar:

Blik op de Ardennen c/o Fédération Touristique du Luxembourg belge
Julien Polet - quai de l'Ourthe, 9 - B-6980 La Roche-en-Ardenne

Op deze kaart vindt u de locaties die aan bod komen in de verschillende artikels van dit nummer. Elk artikel heeft een referentiecode (bv. Manhay C1) die het zoeken vergemakkelijkt.

IN HET VOLGENDE NUMMER

.....

GA OP STAP MET EEN GIDS!

BLIK-
VANGER

Natuur, erfgoed, streekproducten... Belgisch Luxemburg biedt een hele waaier van tochten met gids, naar ieders smaak en voor elk publiek. Volg deze boeiende mensen, die vol passie alles en nog wat zullen vertellen onze streek!

KENT U OROLAUNO VICUS?

Dat is gewoon Aarlen, de hoofdstad van onze 'groene provincie', maar ook één van de oudste steden van België. Er is zoveel over te zeggen, maar we maakten de keuze om in te zoomen op haar Gallo-Romeins verleden. En om dat uit te pluizen, nemen we gedreven gidsen onder de arm, die ons alle schatten van de oude stad doen ontdekken.

HET BOEK IN BELGISCH LUXEMBURG? EEN INSTITUUT!

Vroeger boden kleine uitgeverijen heel wat boeken aan die de Ardennen schetsten en bezongen. Vandaag zijn er nog maar een handvol die met hun boeken de Ardennen aanprijzen. En wat zouden onze auteurs nog zijn zonder de "Service du livre Luxembourgeois", die unieke provinciale dienst die 'Luxemburgse' werken promoot. Kom mee bladeren in het grote boek van de Ardense uitgeverwereld.

HEEL ANDERE TABAK AAN DE SEMOIS

Na vele roemvolle jaren was de tabak van de Semois een beetje ingedommeld. Maar een aantal fervente fans zetten de traditie verder. Planters en fabrikanten vertellen u voluit over hun niet zo bekende vak, behalve dan bij de liefhebbers. Een nadere kennismaking met Nicot en zijn plant, van zaadje tot pijp.

